

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΓ΄ • ΤΕΥΧΟΣ 7 • ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2004

Όλυμπιακοί Αγώνες
Αθήνα 2004

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ὀλυμπιακή Ἐκεχειρία
Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. Βαρθολομαίου σελ. 3-4

**Ἡ συνεισφορά τῆς Ἐκκλησίας
στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες**
Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου σελ. 5-6

Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὀλυμπιακὸν πνεῦμα
Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου σελ. 7-8

**Σκέψεις καὶ Προβληματισμοὶ γιὰ
τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες καὶ τὸν Ἐθελοντισμὸ**
Ἀρχιμ. Παύλου Ἰωάννου σελ. 9-11

Τὸ Πρόσωπον τοῦ Θεοῦ
Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου σελ. 12-14

Ἔχουμε ἀγῶνες σήμερα!
Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου σελ. 15-17

Ὁ σεισμὸς τῆς ὑπάρξεως
Κωνσταντίνου Κορναράκη σελ. 18-20

**Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου
κατὰ τὴν Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Εἰκονογραφία**
Χρήστου Γ. Καραγιάννη σελ. 21-23

Εἰδήσεις καὶ Σχόλια
Κωνσταντίνου Χολέβα σελ. 24-25

Ἐρὰ Μητρόπολις Βέροιας, Ναούσης καὶ Καμπανίας
Δραστηριότητες Ποιμαντικοῦ Ἔργου σελ. 26-27

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ
Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Οἰκονόμου σελ. 28-30

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ σελ. 31

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:
Ἐκκλησία
καὶ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαῖο περιοδικὸ γιὰ τοὺς ἱερεῖς

Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251

Διεύθυνση Διαδικτύου τῆς Ἐκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>
Ἡλεκτρονικὴ διεύθυνση:
e-mail: contact@ecclesia.gr

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Κωνσταντίνος Χολέβας

ΣΥΝΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Ἰ. Μ. Χατζηφώτης

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

**ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ -
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΚΚΛΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ**

Σόλωνος 98, 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210 3661200, Fax: 210 3617791
<http://www.livanis.gr>

Ἡ Ὀλυμπιακή Ἐκεχειρία

Τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου

Κάθε ἄνθρωπος θὰ ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν καὶ νὰ ζήσῃ διὰ τῆς φαντασίας του ὅλην τὴν μακρὰν καὶ ὠραίαν ἱστορίαν αὐτῆς. Νὰ ἀναπολήσῃ τὴν εὐλάβειαν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως βεβαίως ἐν τῇ ἀγνοίᾳ των ἐφαντάζοντο τότε αὐτόν. Νὰ ἴδῃ τὴν ἱερὰν ἐλαίαν, μὲ κλάδον τῆς ὁποίας ἐστεφανοῦντο οἱ Ὀλυμπιονίκαί. Νὰ θαυμάσῃ τὴν ἀνιδιοτέλειαν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐξεχρημάτιζον τὴν τιμὴν τῆς νίκης, ἀλλ' ἐθεώρουν τὴν τιμὴν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀνωτέραν τοῦ χρήματος. Νὰ ἐκπλαγῆ ἐμπρὸς εἰς τὸ ἐλεύθερον πνεῦμα τῶν ἀλκίμων ἐκείνων νέων, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο διὰ τὸν κότινον, τὸν κλάδον τῆς ἱερᾶς ἐλαίας ὡς τὸ πολυτιμότερον ἀπόκτημα.

Νὰ ἐνθυμηθῆ τοῦ ζήλου τῆς ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας Καλλιπατείας, ἡ ὁποία ἐτόλμησε νὰ παραβῆ τὸ ἔθιμον, τὸ ὁποῖον ἀπηγόρευε τὴν παρακολούθησιν τῶν ἀγώνων ἀπὸ γυ-

Ὁ «Ἐφημέριος», συμμετέχοντας στὸ μεγάλο γεγονός για τὸ ὁποῖο προετοιμάζεται ἡ χώρα μας παρουσιάζει ἕνα ἀφιέρωμα στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες.

Τὸ μαρτύριο τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου (Ι. Μ. Διονυσίου, Οἱ Τοιχογραφίες τοῦ Καθολικοῦ).

ναϊκας καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον διὰ νὰ θαυμάσῃ υἷὸν καὶ ἀδελφούς ἐστεφανωμένους ὡς Ὀλυμπιονίκας, ἀλλὰ καὶ τὴν πλήρη κατανοήσεως συγχώρησιν, ἡ ὁποία τῆς ἐδόθη. Νὰ ἐκτιμήσῃ βαθύτατα τὴν ἱερότητα τῶν ἀγώνων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἐπεβάλλετο ἡ Ὀλυμπιακή Ἐκεχειρία, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ θεῖον, ὡς τότε ἐγνωρίζετο. Νὰ ἴδῃ μετὰ πολλῆς τῆς πικρίας τὴν βαρβαρότητα τοῦ πραγματιστοῦ ρωμαίου, ὁ ὁποῖος οὐδὲ τοῦτο σεβόμενος, ἐσύλησε καὶ κατελήστευσε τὸν χῶρον τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων καὶ ἀναθημάτων.

Ἡ σχεδὸν μετὰ ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναβιώσεως αὐτῶν ἐπανάκαμψις αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι, χάρις ἐν πολλοῖς εἰς τὰς ἀόκνους προσπαθείας τῆς σημερινῆς Προέδρου τοῦ σχετικοῦ Ὄργανισμοῦ ἐριτίμου κυρίας Γιάννας Ἀγγελοπούλου, ἀποτελεῖ ἐπαρκὴ περίοδον πειραματισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἔπεισαν ὅτι ἡ ὀρθὴ ὁδὸς εἶναι ἡ ἐπι-

στροφή τῶν Ἀγώνων εἰς τὴν ἤδη ἀνεπτυγμένην καὶ δυναμένην νὰ φιλοξενῇ αὐτοὺς μονίμως κοιτίδα των. Εὐχόμεθα δὲ καὶ ὅπως ἡ ὅλη προετοιμασία τῶν Ἀγώνων ὀλοκληρωθῇ ἐγκαίρως καὶ ὅπως ἡ διεξαγωγή αὐτῶν γίνῃ αἰσιῶς καὶ ἐπιτυχῶς ἐν εἰρήνῃ καὶ συναδελφώσει τῶν λαῶν καὶ δώση εἰς ὅλους τὸ μήνυμα τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης, ἀντὶ τῶν αἵματηρῶν συγκρούσεων, τὸ ὁποῖον καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἤθελον νὰ δώσουν δι' αὐτῶν.

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες ἀποστέλλουν εἰς ὅλους τὸ μήνυμα τῆς ἀγωνιστικότητος. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν θεαταὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς. Ὅλοι πρέπει νὰ γίνωμεν ἀθληταὶ καὶ μέτοχοι εἰς αὐτὸν μὲ στόχον τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀληθῆ εὐσέβειαν, τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν καὶ τὸ δι' ὅλους προοριζόμενον βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως.

Ἐπὶ πλέον ποιούμεθα ἔκκλησιν πρὸς πάντας ὅπως σεβασθοῦν τὴν ἐνότητα καὶ ἀδελφότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κατὰ τὰς ἡμέρας τουλάχιστον τελέσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ἐπαναφέροντες εἰς ἐνέργειαν τὴν ἀρχαιόθεν παραδοθεῖσαν Ὀλυμπιακὴν Ἐκεχειρίαν. Διότι αἱ καταστρεπτικαὶ συγκρούσεις εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κυρίαρχον στοιχεῖον τῶν ἀγώνων αὐτῶν. Διὰ τῆς ἀμίλλης ταύτης δὲν ἐπι-

διώκεται ἡ ἐκμηδένισις τοῦ ἀντιπάλου, ἀλλ' ἡ ἐπιβράβευσις τοῦ καλύτερου καὶ ἡ παροχὴ δυνατότητος εἰς πάντας νὰ ἀναδειχθοῦν οἱ καλύτεροι. Δι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς ἡττημένοι, ἀλλὰ πᾶς συμμετέχων εἶναι ἄξιος τιμῆς μόνον καὶ μόνον διότι ἀνεδέχθη τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἐξ ἴσου μὲ τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ὑπάρξῃ ἄλλος καλύτερος αὐτοῦ.

Ποιούμεθα, λοιπόν, καὶ πάλιν ἔκκλησιν εἰς πάντας ὅπως σεβασθοῦν τὴν Ὀλυμπιακὴν Ἐκεχειρίαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ὑπογράψει, καὶ παρακαλοῦμεν τὸν Ὑψιστον Θεόν, τὸν μὴ εὐαρεστούμενον εἰς τὰς αἵματοχυσίας, ἀλλ' εἰς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀδελφωσύνην τῶν ἀνθρώπων, νὰ λαλήσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας ὄλων τῶν μελετώντων κακὰ ἵνα τουλάχιστον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἀγώνων γευθῶμεν ὅλοι τῆς ἀνθρώπινης ἐνότητος καὶ ἀδελφωσύνης καὶ οὕτως εὐφρανομένοι ἐξ αὐτῆς ὀδηγηθῶμεν εἰς μόνιμον ἀλληλοκατανόησιν καὶ εἰρηνικὴν συνύπαρξιν καὶ συνεργασίαν.

Ἡ δὲ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Χάρις καὶ τὸ πλοῦσιον Αὐτοῦ Ἔλεος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

* Ἀπόσπασμα ὁμιλίας στὴν Ἀρχαία Ὀλυμπία (22.8.2003)

Ἡ συνεισφορά τῆς Ἐκκλησίας στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες

Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου*

Ποιά θὰ εἶναι ἡ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Ὀλυμπιακὴ προετοιμασία ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν Ἀγῶνων;

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν ἀπόφασή Της νὰ συγκροτήσῃ τὴ Συνοδικὴ Ὑποεπιτροπὴ Στήριξης τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκου κ. Ἱεροθέου, δείχνει ἀκριβῶς τὸ ἐνδιαφέρον της γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ ἐγχειρήματος. Τρεῖς εἶναι οἱ τομεῖς στοὺς ὁποίους εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ βοηθήσουμε.

Πρῶτον στὸν ἐθελοντισμό. Ὅπως γνωρίζετε ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας στηρίζεται στὴν ἔμπρακτὴ ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν συνάνθρωπο καὶ τῆς ἐκούσιας προσφορᾶς τῶν ὑπηρεσιῶν μας σ' αὐτόν. Ἐπομένως ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴ φύση μας εἴμαστε ἐθελοντές.

Δεύτερον στὴ φιλοξενία. Στὰ ὅσα εἶπα καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἔμπρακτης ἀγάπης εἶναι ἡ φιλοξενία, ἡ ὁποία, νὰ σημειωθεῖ, ὅτι ἦταν κάτι τὸ ἱερό καὶ ἀπὸ τὴν πρὸ Χριστοῦ ἐποχὴ.

Τρίτον στὴν Πολιτιστικὴ Ὀλυμπιάδα. Θὰ δώσουμε ἔτσι καὶ τὴ δική μας διάσταση στὸ περιεχόμενό της καὶ θὰ καταθέσουμε τὴ μαρτυρία μας, μαρτυρία ἐλπίδας στὸν ταραγμένο κόσμος μας».

Πῶς ὀραματίζεται σεῖς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες; Ἡ ΑΘΗΝΑ 2004 κάνει λόγο γιὰ «Μοναδικούς Ἀγῶνες μὲ Ἀνθρώπινο

Μέτρο» ποὺ πρέπει νὰ ὀργανώσει ἡ χώρα μας.

«Ἀσφαλῶς. Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μᾶς δίδαξαν τὸ μέτρο, καὶ οἱ μεγάλοι τραγικοὶ μᾶς δίδαξαν ὅτι ἡ ἀνομία διαιωνίζεται, ὅτι ἡ ὕβρη γεννᾷ τὴν ὕβρη καὶ ἀπὸ μιὰ καινούργια ἐνοχὴ πηγάζει πάντα μιὰ καινούργια καταστροφή. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μᾶς δίδαξαν τὴν ἀσκήση τῆς ψυχῆς μας καὶ τὴν κατανίκηση τῶν παθῶν μας, τὴν ἱεράρχηση τῶν ἀξιῶν, τὴ λιτότητα, τὴν αὐτάρκεια, τὸν σεβασμὸ τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τοῦ ἄλλου καὶ τελικὰ τὴ μετάνοια, ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴ διαιωνίζεται ἡ ἐνοχὴ καὶ νὰ μὴν ὀλοκληρώνεται ἡ καταστροφή.

Γιὰ μᾶς ὁ κάθε ἄνθρωπος εἶναι ξεχωριστὸς καὶ μοναδικὸς κι ἔχει μιὰ μεγίστη ἀξία καὶ ταυτόχρονα ἔχει τὴν εὐθύνη τῶν πράξεών του. Ἐπομένως ἂν ὁ ἴδιος νικήσῃ τὰ πάθη του καὶ πειθαρχήσῃ τὸν ἑαυτό του οἱ κανόνες καὶ οἱ νόμοι περισσεύουν. Καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ ἀντιληπτό ἀπὸ ὅλους.

Ἀκραδάντως, λοιπὸν, πιστεύω ὅτι ἡ ἐμπορευματοποίηση τῶν Ἀγῶνων εἶναι ἓνας σοβαρὸς πειρασμὸς γιὰ νὰ ἀλλοιωθεῖ ὁ χαρακτήρας τῶν ἀθλητῶν καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ στὴ χρησιμοποίηση ἀνήθικων μεθόδων γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴ διάκρισή τους. Καὶ τί σημαίνει γιγάντωση τῶν Ἀγῶνων; Πρῶτον ὅτι ἀποτελεῖ προβολὴ τῆς ἰσχύος –οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, κ.λπ.– τῆς ὀργανώτριας χώρας. Δεύτερον ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἀτέρμονη πορεία, ἀφοῦ ἡ κάθε ὀργανώτρια χώρα ἐπιδιώκει νὰ τελέσει Ἀγῶνες ἐντυπωσιακότερους καὶ πολυτελέστερους ἀπὸ τὴν προηγούμενη. Ξέρετε

* Ἀπόσπασμα συνεντεύξεώς του στὴν ἰστοσελίδα τοῦ «Ἀθήνα 2004».

πού θα φθάσουμε αν συνεχιστεί ή κατάσταση αυτή; Στην οργανώσή τους μόνο από τις ισχυρές οικονομικά χώρες, ή και από λιγότερο ισχυρές που θα τους αναθέτουν σε ισχυρές πολυεθνικές εταιρείες, με ό,τι συνεπάγεται. Λέγεται ότι οι Άγῶνες στην αρχαιότητα καταργήθηκαν από τον Μέγα Θεοδόσιο. Όμως είναι ή μισή αλήθεια. Η άλλη μισή είναι ότι είχαν παρακμάσει κι έξαχρειωθεί ακριβώς από την έμπορευματοποίησή τους επί Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, όταν ακόμη και οι νίκες είχαν καταντήσει τρόποι δημοσίων σχέσεων και κολακείας των ισχυρών. Και ή πολιτικοποίηση αποτελεί άλλο μικρόβιο σε βάρος της Υγείας των Άγῶνων.

Τὸ ζήσαμε κατὰ τὴ διεξαγωγή τους σε χώρες με όλοκληρωτικά καθεστῶτα ή από τὴ χρησιμοποίησή τους από τὰ καθεστῶτα αὐτὰ για προπαγανδιστικούς λόγους. Ἐλπίζω ότι οἱ Άγῶνες στην Ἑλλάδα θὰ τους ἀποκαταστήσουν στο ἰδρυτικό τους πνεῦμα».

Πιστεύετε ότι ή χώρα μας θὰ καταφέρει νὰ διοργανώσει μεγάλους και ἐπιτυχημένους Άγῶνες;

«Ἀσφαλῶς και τὸ πιστεύω. Και ή ἐπιτυχία δὲν θὰ είναι μόνο σε ἐπίπεδο ὀργανώσεως, φιλοξενίας και διεξαγωγῆς των Άγῶνων, ἀλλὰ και στον πολιτισμικό τομέα και στο μήνυμα ἀνανέωσῆς τους και τῆς ἐπαναφορᾶς τους στις ιδέες τοῦ Κουμπερτέν, τοῦ Βικέλα και των ἄλλων ἐμπνευστῶν τῆς ἀναβιώσεώς τους. Πίσω δὲν μπορούμε νὰ γυρίσουμε ὅσον ἀφορᾶ στην τεχνολογία και στον τρόπο διεξαγωγῆς τους. Όμως πρέπει κάποτε νὰ μάθουμε ότι οἱ πανανθρώπινες ἀξίες, που περιέχονται και στον Ὀλυμπισμό, δὲν μετατρέπονται ἀνάλογα με τὰ συμφέροντα

των μεγάλων ἐταιρειῶν. Πιστεύω ότι θὰ διενεργήσουμε Άγῶνες με ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα, ἀλλὰ με τὴ δωρική λιτότητα, τὴν ἀσκητική παράδοση και τὴν ἑλληνική ἀρχοντιά. Ἡ ἐπίδειξη νεοπλουτισμοῦ και κακογουστιᾶς πιστεύω ότι δὲν θὰ είναι στοιχεῖα των Άγῶνων που οἱ Ἕλληνες θὰ διοργανώσουμε».

Ποιά είναι ή εὐχή σας ὡς Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος για τους Ὀλυμπιακούς Άγῶνες και για ὅλους ὅσοι ἐργάζονται για τὴν πραγματοποίησή τους καθώς και για ὅλους ὅσοι θὰ συμμετάσχουν ὡς ἀθλητές, συνοδοὶ και θεατές;

«Εὐχομαι ὁ Κύριός μας νὰ τους ἐνδυναμῶνει ὅλους, ὥστε νὰ ἐπιτύχουν στο ἔργο τους και νὰ ἀναδείξουν παγκοσμίως τὴν Ἑλλάδα αὐτὸ που είναι, δηλαδή κοιτίδα τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐχουν μεγάλη εὐθύνη και τους νιώθω. Ἡ παρουσία τῆς δυναμικῆς κυρίας Γιάννας Ἀγγελοπούλου, ἐπικεφαλῆς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ ΑΘΗΝΑ 2004, ἀποτελεῖ ἐγγύηση ἐπιτυχίας.

Οἱ Άγῶνες στον φυσικό τους χώρο είναι κάτι τὸ διαφορετικό ἀπὸ τὸ νὰ διεξάγονται σε ὅποιαδήποτε ἄλλη χώρα και αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποδειχθεῖ στην πράξη. Κι ἐπὶ πλέον βαραίνει τους ὤμους τους ή ἐπιτυχία των πρώτων Ὀλυμπιακῶν Άγῶνων στην Ἀθήνα, ὅταν ή μικρὴ και ἀδύναμη οικονομικά Ἑλλάδα ἔθεσε τις βάσεις των σύγχρονων Άγῶνων και τὸ μέτρο τοῦ ἤθους τους.

Ὅσον ἀφορᾶ στους ἀθλητές, συνοδοὺς και θεατές που θὰ προσέλθουν στους Άγῶνες εὐχομαι νὰ βιώσουν μέσα ἀπ' αὐτοὺς τὴν Πνευματικότητα τοῦ Πολιτισμοῦ μας. Ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ τους δώσουμε τις εὐκαιρίες και τὰ ἐναύσματα. Και πιστεύω ότι θὰ τὸ πράξουμε ὅπως πρέπει».

ἽΟρθόδοξη Ἵκκλησία καὶ ὀλυμπιακὸν πνεῦμα

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἰεροθέου
προέδρου τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες τοῦ 2004 στὴν Ἀθήνα εἶναι ἓνα κορυφαῖο παγκόσμιο γεγονός, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐτοιμάζεται ἡ Χώρα μας πυρετωδῶς, γιὰτι τὰ μάτια ὄλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου θὰ στραφοῦν στὴν Ἑλλάδα, ὅπου γεννήθηκαν οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες.

Τὸ πρόβλημα πὸν τέθηκε στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια εἶναι κατὰ πόσον ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ συμμετάσχει σὲ ὄλη αὐτὴν τὴν πορεία προετοιμασίας γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀθλητικὸ γεγονός. Ἐκτέθηκαν δύο δυνατότητες πὸν εἶχε ἡ Ἐκκλησία. Ἡ μία ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ συμμετάσχει καθόλου σὲ αὐτὴν τὴν διοργάνωση, διότι οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, ὅπως γίνονται σήμερα, ἔχασαν τὸν σκοπὸ τους καὶ τὴν ἀποστολὴ τους, διότι ἀπὸ πολιτιστικὰ γεγονότα μετατράπηκαν σὲ ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις, μεγάλων μάλιστα διαστάσεων. Ἡ ἄλλη ἀποψη πὸν διατυπώθηκε ἦταν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ συμμετάσχει σὲ αὐτὸ τὸ γεγονός, διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τῆς δίδεται ἡ δυνατότητα νὰ τὸ νοηματοδοτήση.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση τοῦ θέματος αὐτοῦ στὰ Συνοδικὰ της ὄργανα, σαφῶς ἔκλινε πρὸς τὴ δεῦτερη ἀποψη, διακινδυνεύοντας νὰ θεωρηθεῖ ἡ ἀπόφασή της αὐτὴ οὐτοπιστικὴ. Στὴν συνέχεια θὰ ἤθελα νὰ ἐκθέσω μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀπόψεις μου στηρίζοντας τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Βεβαίως, πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι δὲν εἶμαι ἀφελὴς γιὰ νὰ ἀγνωῶ τὴν κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκονται σήμερα τὰ ἀθλητικὰ γεγονότα, ὅτι πράγματι οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες ἔχουν περιπέσει σὲ διαπλεκόμενα οἰκονομικὰ συμφέροντα καὶ σὲ μία ἐμπο-

ρευματοποίηση τοῦ ἀθλητισμοῦ. Στὴν καλύτερη περίπτωση ὁ ἀθλητισμὸς συμπλέκεται καὶ ἐμποτίζεται ἀπὸ τὸν οὐμανισμὸ καὶ στὴν χειρότερη περίπτωση συνδέεται μὲ μία φαρμακολογικὴ νοοτροπία, μὲ αὐτοκαταστροφικὲς συνέπειες γιὰ τὸν κάθε ἀθλητὴ. Ἐλλωστε ἡ μετατροπὴ τῆς ὀρολογίας ἀπὸ «ἀθλητικοὶ Ἀγῶνες» δηλαδὴ ἀπὸ γεγονότα πὸν συνδέονται μὲ τὶς λέξεις ἄθλος καὶ ἄγω –ἀγῶνας γιὰ βελτίωση τῆς προσωπικότητας– σὲ παιχνίδια, δείχνει τὸ μεγάλο πρόβλημα.

Ἐστόσο, ὅπως ὑποστηρίζω, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες θὰ γίνουν στὴν Ἀθήνα, τὴν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δὲν μπορεῖ νὰ ἀπόσχει ἀπὸ αὐτὴν τὴν κορυφαία παγκόσμια ἐκδήλωση, παρὰ τὶς τυχόν διαφωνίες πὸν ἔχει γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο γίνονται οἱ Ἀγῶνες αὐτοί. Ὑπάρχουν πολλοὶ θεολογικοὶ καὶ ἄλλοι λόγοι πὸν συνηγοροῦν πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸ.

Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία, πὸν εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι μία ἀφηρημένη ἰδεολογία, οὔτε διαποτίζεται καὶ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸν μονοφυτισμὸ καὶ τὸν μανιχαϊσμὸ. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ὀρθόδοξη θεολογία δὲν ἀσχολεῖται μὲ ἰδέες, ἀλλὰ μὲ τὴν ζωὴ καὶ συγκεκριμένα μὲ τὸν ἄνθρωπο πὸν ζεῖ σὲ ἓνα συγκεκριμένο χῶρο καὶ χρόνο καὶ ἐπιδιώκει τὴν σωτηρία του. Ἐπειτα ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀσχολεῖται μὲ μία πλευρὰ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἤτοι μὲ τὴν ψυχὴ, τὸ «πνεῦμα», ἀλλὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν ὄλο ἄνθρωπο, πὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Ἐπομένως, ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι, δὲν διαπνεόμαστε οὔτε ἀπὸ τὸν ἰδεαλισμὸ καὶ μανιχαϊσμὸ –παραθεώρηση τοῦ σώματος, τῆς φύσεως κ.λπ.– οὔτε ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρία – λατρεία τοῦ σώματος καὶ τῆς ὕλης.

Στήν ὀρθόδοξη θεολογία ἀναφερόμαστε στοὺς λεγόμενους δερμάτινους χιτῶνες, τοὺς ὁποίους φόρεσε ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν πτώση του καὶ τοὺς ὁποίους εὐλόγησε ὁ Θεός. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ ὅτι οἱ δερμάτινοι χιτῶνες, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ φθορὰ καὶ ἡ θνητότητα, βρίσκονται σὲ ὀλόκληρη τὴν φύση. Ὅποτε ὀλόκληρη ἡ ζωὴ, ὅπως λειτουργεῖ σήμερα, εἶναι ἓνα μεταπτωτικὸ φαινόμενο, τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ μεταμορφώσει. Μέσα σὲ αὐτὰ τὰ πλαίσια ἐντάσσονται ἡ τέχνη, ὁ πολιτισμὸς, ὁ γάμος, οἱ ἐπιστῆμες καὶ ἡ ὄλη ἐν γένει συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ βέβαια μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ ἀθλητισμὸς. Μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθεῖ ἀθλητισμὸ, ὅπως λειτουργεῖ σήμερα, στήν προπρωπικὴ κατάστασι;

Ἔργο, λοιπόν, τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι νὰ ἀρνηθεῖ τὴν μεταπτωτικὴν κατάστασι, ἀλλὰ νὰ τὴν μεταμορφώσει. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴν θεολογία της καὶ τὴν ὄλη μέθοδο θεραπείας, μὲ τὴν ἀσκητικὴ της, ἐπιδιώκει νὰ μεταμορφώσει τὸ ἄλογο σὲ λογικὸ, νὰ λογοποιήσῃ ὄλη τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν μετὰ τὴν πτώση, νὰ νοηματοδοτήσῃ τὴν ζωὴ του. Ἄλλωστε ἡ γένεσι τοῦ ἀθλητισμοῦ, ὅπως τὴ συναντοῦμε στὰ ταυροκαθάψια, πὺν συνίσταται στήν ὑπέρβασι καὶ μεταστοιχείωσι τοῦ ἀλόγου στοιχείου καὶ τὴν κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὸ ἐμπαθές, τὸ κτηνώδες καὶ τὸ ἐμπαθές, μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ τὸ ἀντικείμενο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ὅπως σημειώθηκε πιὸ πάνω, οἱ σύγχρονοι Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες ἔχουν χάσει τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν, ἀφοῦ οἱ Ἀγῶνες, ὅπως γίνονται στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, συνδέονταν μὲ τὸ ἱερόν – θυσίαι καὶ τὸ θέατρο καὶ βεβαίως καὶ τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα, σὲ συν-

δυασμὸν μὲ τοὺς Ἀγῶνες ἐτίθεντο στήν προοπτικὴ τῆς καθάρσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀναζητήσεως τοῦ Θεοῦ. Σήμερα οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες ἔχουν αὐτονομηθεῖ ἀπὸ τὴν θρησκεία καὶ τὸν πολιτισμὸν καὶ ἔχουν συνδεθεῖ μὲ ἓνα στεῖρο ἀνθρωπισμὸν καὶ τὶς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις. Ὅμως ἡ Ἐκκλησία, πὺν ἔχει μίαν δυναμικότητα, τὴν ζωὴν, ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ μεταμορφώσει καὶ μεταποιήσῃ τὰ πάντα καὶ νὰ ἐπανατροχιάσει καὶ τὸν ἀθλητισμὸν στὸν ἀληθινὸ σκοπὸν του.

Βεβαίως δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ἀλλάξουν τὰ πλαίσια καὶ οἱ δομὲς μέσα στις ὁποῖες κινοῦνται καὶ διοργανῶνται οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, ἀλλὰ, ὅπως τὸ ἔχει ἀποδείξει ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, μπορεῖ νὰ ἐπιτύχει τὶς μεγαλύτερες ἀλλαγὰς μέσα ἀπὸ τὴν ἀναγέννησι τοῦ ἀνθρώπου, συμμετέχοντας ὁμως καὶ στὸ κοινωνικὸ γίγνεσθαι. Οἱ ἀναγεννημένοι ἀπὸ τὴν θεία Χάρη πὺν προσφέρεται μέσα στήν Ἐκκλησία καταργοῦν τὴν δουλεία, ἀλλάζουν τοὺς θεσμοὺς, μεταμορφῶνουν τὰ κοινωνικὰ δεδομένα, ἀλλάζουν τοὺς πολιτισμοὺς πὺν συναντοῦν καὶ δημιουργοῦν νέους πολιτισμοὺς μὲ ὑψηλὸν νόημα καὶ σκοπὸν. Ἡ βυζαντινὴ ἀγιογραφία, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ εἰδικοί, ξεκίνησε ἀπὸ τὰ πορτρέτα τοῦ Φαγιούμ καὶ ἡ διαμόρφωσι τῆς θείας Λειτουργίας εἶχε ὡς πρότυπο τὴν δραματολογία τοῦ ἀρχαίου θεάτρου.

Ἔτσι καὶ σήμερα μὲ τὴν ἀναγέννησι τῶν ἀθλητῶν μποροῦμε νὰ ἀλλάξουμε πολλὰ πράγματα. Καὶ ἐὰν δὲν μποροῦμε νὰ ἀλλάξουμε τὰ πλαίσια τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων, ἔχουμε τὴν ὑποχρέωσι νὰ βοηθήσουμε μὲ πολλοὺς τρόπους τοὺς ἀθλητὰς πὺν συμμετέχουν σὲ αὐτοὺς ἢ ἀκόμη ἔχουμε τὴν ὑποχρέωσι νὰ προσανατολίσουμε σωστὰ ἐκείνους πὺν θέλουν νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸν ἀθλητισμὸν.

Σκέψεις και Προβληματισμοί για τους Ὀλυμπιακούς Ἀγῶνες και τὸν Ἐθελοντισμὸ

Τοῦ Ἀρχιμ. Παύλου Ἰωάννου

Σέ πολὺ σύντομο χρόνο θὰ γίνουν στὴ χώρα μας οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες. Ἄλλοι δέχθηκαν μὲ χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση τὴν τέλεσή τους στὴν Ἑλλάδα τοῦ σήμερα, ἄλλοι ἀντιμετώπισαν μὲ προβληματισμὸ τὴν διεξαγωγή τους. Ὅλοι ἔχουν τὰ ἐπιχειρήματά τους καὶ εἶναι ἐν πολλοῖς σοβαρὰ αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα. Ὅμως ἡ τέλεσή τους εἶναι πλέον γεγονός καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸ δὲν μπορούμε νὰ τὸ ἀγνοήσουμε. Πιστεύω δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἐκείνους πού ἔχουν τὶς ἀντιρρήσεις τους, θὰ διαλέξουν κάποια ἀθλήματα, τὰ ὁποῖα θὰ τὰ παρακολουθήσουν. Καὶ τοῦτο γιατί οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, πέραν ἀπὸ τὴν ὁποιαδήποτε ἐμπορευματοποίησή τους καὶ τὶς ἄλλες θλιβερὲς παραμέτρους πού θὰ μπορούσε κανεὶς δικαιολογημένα νὰ τοὺς καταλογίσει, ἔχουν καὶ τὸ καθαρὰ ἀθλητικὸ καὶ ἀγωνιστικὸ πεδίο, τὸ ὁποῖο κάποιες στιγμὲς συναρπάζει.

Ὁλος ὁ ἀρχαῖος Πολιτισμὸς εἶναι ἓνας Θεολογικὸς Πολιτισμὸς. Τὸ ἀγωνιῶδες ἐρωτήματα στὴν φιλοσοφία εἶναι τὸ περὶ τοῦ ποῖος εἶναι «τὸ ὄντως Ὄν».

Τὰ περισσότερα θέματα τῶν ἀρχαίων τραγωδιῶν εἶναι θρησκευτικὰ θέματα καὶ περιλαμβάνουν καίρια θεολογικὰ ἐρωτήματα καὶ προβλήματα. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες εἶχαν θρησκευτικὴ ἀναφορά καὶ ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καθὼς καὶ ἄλλες ἀθλητικὲς διοργανώσεις.

Ἡ Ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀπάντησι τοῦ οὐρανοῦ στὴν θρησκευτικὴ καὶ τὴν φιλοσοφικὴ ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου, τὸ Πάθος καὶ ἡ Ἀνάστασή Του νοσηματίζουν τὴ ζωὴ καὶ ὅλες τὶς πτυχές της.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναγάγει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ σωματικὴ ἄθλησι στὴν κατὰ Θεὸν ἄθλησι. Νὰ τὸν καλέσει ἀπὸ τὸ

ἀθλητικὸ στάδιο, στὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν, προκειμένου τελικὰ πολὺ πιὸ πέρα ἀπὸ μιὰ ἐγκόσμια νίκη νὰ κερδίσει τὴν νίκη ἀπέναντι στὸν θάνατο.

Ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ σῶμα ἀλλὰ μόνο γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι λαυθασμένη. Ἡ Ὀρθόδοξη πίστις μας δὲν ἀποδέχεται τὸν πλατωνικὸ διχασμὸ, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο τὸ σῶμα εἶναι ὁ τάφος τῆς ψυχῆς. Ἀποβλέπει στὴν θέωσι ὅλου τοῦ ἀνθρώπου πού ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα καὶ βέβαια ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀνακαίνισι ὁλοκλήρου τῆς κτίσεως.

Εἶναι ἄλλο πράγμα οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες καὶ ἄλλο πράγμα ἡ ἐμπορευματοποίησή τους. Ὅταν ταυτίζουμε αὐτὰ τὰ δύο οὐσιαστικὰ τοὺς προσφέρουμε σὲ ἐκείνους πού τοὺς διέφθειραν καὶ ἐμεῖς μένουμε μακριὰ γιὰ νὰ μὴν τάχα μολυνθοῦμε.

Μία ἀπὸ τὶς παραμέτρους τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων εἶναι καὶ ὁ Ἐθελοντισμὸς. Ὁ Ἐθελοντισμὸς ἀντιμετωπίσθηκε μὲ σκεπτικισμὸ καὶ ἄρνησι τόσο ἀπὸ πρόσωπα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χώρου ὅσον καὶ ἀπὸ πρόσωπα τοῦ πολιτικοῦ χώρου. Τὸ ἐπιχείρημα σχεδὸν κοινὸ. «Γιατί ἐγὼ νὰ γίνω ἐθελοντὴς, ὅταν οἱ ἄλλοι ἀπὸ αὐτὴ τὴν δουλειὰ θὰ βγάλουν ἑκατομμύρια». Μὲ ἐνοχλεῖ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα, ὅταν ἰδιαίτερα τὸ ἀκούω ἀπὸ ἐκκλησιαστικούς. Δὲν μπορῶ νὰ διανοηθῶ ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν μέτρο καὶ κριτήριον οἱ κάθε λογῆς πονηροί.

Ὁ Ἐθελοντισμὸς, βέβαια, εἶναι ἓνα φαινόμενο καὶ ἓνας θεσμὸς πολὺ παλαιὸς στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Χιλιάδες χρόνια τώρα πλῆθος ἀνθρώπων στρατεύονται ἐθελοντικὰ γιὰ νὰ διακονήσουν τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σὲ διαφόρους τομεῖς.

Τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης, τὰ ἐκκλησιαστικά φιλανθρωπικά ἰδρύματα, τὰ σπίτια Γαλήνης, ὁ ἐτήσιος ἔρανος τῆς ἀγάπης διακοινοῦνται ἐθελοντικά ἀπὸ πλῆθος ἀνθρώπων.

Στὸ χῶρο τῆς Νεότητος ἓνα πλῆθος νέων ἀνθρώπων στρατεύονται ἐθελοντικά τόσο στὴν Κατηχητικὴ Διακονία ὅσον καὶ εἰς τὸ χῶρο τῶν Κατασκηνώσεων. Οἱ Κατασκηνώσεις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι σχεδὸν οἱ μόνες ὅπου τὰ στελέχη διακοινοῦν ἐθελοντικά.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἐθελοντὲς διαθέτουν ἐπίσης καὶ πολὺ χρόνο γιὰ νὰ ἐκπαιδευθοῦν, ὥστε ἡ προσφορά τους νὰ εἶναι κατὰ τὸ δυνατόν ἀρτία.

Τὸ φαινόμενο βέβαια ἔχει τὴν ἐξήγησή του. Ὁ Ἐθελοντισμὸς στὴν Ἐκκλησία ἔχει θεμέλιο θὰ ἔλεγα ὄντολογικό. «*Εἶδες τὸν ἀδελφό σου; εἶδες τὸ Θεό σου!*», «*Ἐφόσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε*» εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ βάρη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐθελοντισμοῦ. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ὑπηρεσία στὸν ἐλεύθερο χρόνο ἀλλὰ μιὰ ἐκούσια καὶ συνειδητὴ θυσία τοῦ χρόνου γιὰ χάρη τοῦ ἄλλου. Εἶναι ἐν τέλει χριστοκεντρικὸς ὁ χαρακτήρας τοῦ Ἐθελοντισμοῦ στὴν Ἐκκλησία.

Στὸ θέμα τοῦ Ἐθελοντισμοῦ γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τὸ πρῶτο τὸ ὁποῖο θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω εἶναι ὅτι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἡ Πολιτεία προτρέπει στὸν Ἐθελοντισμὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, μὲ τὴ γενικώτερη στάση καὶ τὰ πρότυπα ποὺ προβάλλει, τὸν ἀπαξιώνει. Ἡ Πολιτεία σήμερα παράγει ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν πρωταρχικὴ τους ἀξία τὸ χρῆμα καὶ ὄχι τὸν ἐθελοντισμὸ. Θεσμοὶ ὅπως «ἡ προσωπικὴ ἐργασία», ποὺ ὑπῆρχε παλαιότερα στὶς Κοινότητες, ὅπου οἱ ἀνθρωποὶ δούλευαν ἐθελοντικά γιὰ νὰ κάνουν κάτι καλὸ στὸ χωριὸ τους, καταργήθηκε. Ἡ Πολιτεία μὲ τὴν ὅλη συμπεριφορά της δὲν προάγει τὸν Ἐθελοντισμὸ ἀλλὰ τὸν ὑπονομεύει.

Προβληματίζομαι γιὰ τὴν ἄρνηση στὸν Ἐθελοντισμὸ κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες ἀπὸ ἐκκλησιαστικά πρόσωπα, ποὺ σὲ κάποιες περιπτώσεις ἔλαβε τὸν χαρα-

κτήρα μιᾶς ἰδεολογικῆς ἀντιπαράθεσης καὶ ἐνὸς στρατωνισμοῦ μιᾶς μερίδας νέων, ποὺ πιὸ πολὺ μοῦ θυμίζουν προτεσταντικὸ πουριτανισμὸ παρά ὀρθόδοξο ἦθος.

Πιστεύω ὅτι γιὰ τὴν Ἐκκλησία ὁ ἐθελοντισμὸς δὲν εἶναι μιὰ ἐσωτερικὴ ὑπόθεση, μιὰ ἀλληλοβοήθεια τῶν μελῶν μιᾶς ὁμάδος, ἀλλὰ ἀνοιγμα πρὸς πάντας, ἀφοῦ «ὁ πλησίον» τῆς παραβολῆς τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη εἶναι καὶ ἄλλοεθνῆς καὶ ἀντίπαλος. Ξαφνικὰ ἀνακαλύψαμε ὅτι ὑπάρχουν καὶ κάποιοι ποὺ δὲν εἶναι «πλησίον».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλει: «*μη νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νικά ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν*». Ἐὰν μείνουμε μακριὰ ἀπὸ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες, γιὰ τὴν ἐμπορευματοποίησή τους καὶ τὰ ἄλλα κακὰ ποὺ τοὺς συνοδεύουν, μήπως τελικὰ θὰ ἔχουμε νικηθεῖ ἀπὸ τὸ κακὸ χωρὶς τὴν παραμικρὴ προσπάθεια νὰ νικήσουμε διὰ τοῦ ἀγαθοῦ;

Σκέφθηκα τί θὰ μπορούσα νὰ ἀπαντήσω ἐὰν μὲ ἐρωτοῦσε κάποιος «*γιατί νὰ γίνω ἐθελοντής;*» Μερικὲς ἀπαντήσεις μοῦ ἤλθαν πρόχειρα στὸ νοῦ μου.

– Γιατί μὲ καλεῖ ἡ Ἐκκλησία μου.

– Γιατί θέλω νὰ στηρίξω μιὰ προσπάθεια τῆς Πατρίδος μου.

– Γιατί αὐτὸ ἀνήκει στὴ χριστιανικὴ μου ταυτότητα.

– Γιατί θέλω νὰ προσφέρω στοὺς ξένους μιὰ εἰκόνα τοῦ πολιτισμοῦ μου.

– Γιατί μὲ ἐνδιαφέρει νὰ μὴν ρεζίλευθεῖ ἡ χώρα μου.

– Γιατί τὸ ὅτι ὁ ἄλλος, ὁ ξένος, ἀκόμη καὶ ὁ κακός, εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐννοῶ.

– Γιατί τὸ θεωρῶ ὡς μιὰ δυνατότητα ἱεραποστολικῆς μαρτυρίας.

Δὲν ξέρω εἰλικρινὰ ἂν αὐτὲς οἱ σκέψεις εἶναι τόσο λάθος. Ὅμως ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ λίγοι ἀνθρωποὶ μὲ ἔπεισαν γιὰ τὴν εἰλικρίνεια τῆς δικῆς τους ἀρνήσεως. Γιὰ κάποιους ὁ ἐθελοντισμὸς ἦταν ἓνα ξεβόλεμα, σὲ ἄλλους διέκρινα στὴν ἄρνηση μιὰ μορφὴ ἀντιπαράθεσης στὴν τοποθέτηση τῆς λεγόμενης «Διοικούσης Ἐκκλησίας»,

« Η Εκκλησία καλεί τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ ἀθλητικὸ στάδιο στό στάδιο τῶν ἀρετῶν...»
 Μαρτύρια ἀγίων. (Ι.Μ.Διονυσίου, Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Καθολικοῦ).

ἐνῶ εἰλικρινᾶ μέ τρόμαξε ἢ συνειδητῆ δια-
 στρέβλωση θέσεων καὶ γεγονότων ὅπως τὴν
 ἄκουσα «ιδίους ὡσίν».

Προβληματίστηκα ἂν ἡ ἄρνησή μας
 εἶναι στάση πολιτισμοῦ καὶ ἐκκλησιαστι-
 κοῦ ἤθους. Διερωτήθηκα ἂν ὅλα τὰ ὑπόλοι-
 πα, στὰ ὁποῖα πολλές φορές συμμετέχουμε,
 εἶναι καθαρὰ καὶ τὸ μόνο ἀμαρτωλὸ καὶ
 ἀκάθαρτο εἶναι οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες.

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ οἱ Παραολυ-
 μπιακοί. Ἐκεῖ ἄραγε τί θὰ ποῦμε; Θὰ ἀπα-
 ξιώσουμε τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν προσπάθεια
 τῶν νέων παιδιῶν μέ εἰδικές ἀνάγκες ποῦ
 θὰ μπορούσαν μόνο μέ τὸ παράδειγμα καὶ
 τὴν ἐπιμονή τους νὰ ἀποτελέσουν παρά-
 δειγμα γιὰ τόσα νέα παιδιά ποῦ βουλιά-
 ζουν καὶ πνίγονται μέσα στὶς εὐκολίες τους;
 Ὅλους αὐτοὺς τοὺς θεωροῦμε ποιμνιὸ μας
 ἢ ὄχι. Δὲν εἶναι δική μας εὐθύνη νὰ ἀνα-
 ζητήσουμε καὶ νὰ σώσουμε τὸ ἀπολλωλός,
 ὅπου ὑπάρχει καὶ ὅπου τὸ βροῦμε;

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ ἄλλες παράμε-
 τροι. Τὴν περίοδο αὐτὴ ποικιλώνυμοι πα-
 ραθρησκευτικοὶ καὶ αἰρετικοὶ θὰ ἔλθουν

στὸν τόπο μας γιὰ νὰ κάνουν «Ἱεραποστο-
 λή», ἐνῶ ἄλλοι ἐγχώριοι θὰ τοὺς χρησιμο-
 ποιήσουν γιὰ νὰ προβάλουν τὶς θέσεις τους
 καὶ νὰ πολεμήσουν τὴν Ἐκκλησία. Δικαι-
 οῦμεθα νὰ εἴμεθα ἀπόντες; Στὸ Παγκόσμιο
 Πρωτάθλημα Μπάσκετ ποῦ ἐγινε πρὶν με-
 ρικὰ χρόνια στὴν πατρίδα μας οἱ «παρα-
 θρησκευτικοί» εἶχαν στήσει τὰ τραπέζακια
 τους γύρω ἀπὸ τὸ στάδιο. Οἱ ἱερεῖς τῆς γει-
 τονικῆς Ἐνορίας εἰδοποίησαν ἀπλῶς τὴν
 Ἀστυνομία. Μποροῦμε νὰ νιώθουμε ὑπε-
 ρήφανοι γιὰ τὸν τρόπο τῆς ποιμαντικῆς
 εὐαισθητοποιήσεώς τους;

Οὐδεὶς παραγνωρίζει τοὺς ποικίλους κιν-
 δύνους, οὔτε τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ γίνουν πολλὰ
 πράγματα ποῦ δὲν θὰ θέλαμε. Σκέπτομαι
 ὅμως καὶ διερωτῶμαι τὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου
 «ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν
 ἐμαυτὸν ἐδούλωσα... καὶ ἐγενόμην τοῖς ἀνό-
 μοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ, ἀλλ’
 ἔννομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους»
 εἶναι, λοιπόν, τόσο μακριὰ μας καὶ δὲν
 εἶναι πλέον ἱκανὸ νὰ προσδιορίσει τὴ στά-
 ση μας καὶ στὴν παρούσα περίσταση;

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Τὸ Πρόσωπον τοῦ Θεοῦ

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

«Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα...»

Ὁ Τριαδικὸς Θεὸς διακρίνεται σὲ Πατέρα, Υἱὸ καὶ Ἅγιο Πνεῦμα. Κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ θεῖα αὐτὰ πρόσωπα ἔχει τὰ χαρακτηριστικά του γνωρίσματα, αὐτὰ δηλ. ποὺ τὸ διακρίνει ἀπὸ τὰ δύο ἄλλα. Καὶ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ μάθουμε αὐτὰ τὰ προσωπικὰ χαρακτηριστικά, γιατί ἔτσι συνειδητοποιοῦμε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὴ χωριστὴ ὑπαρκτικὴ ὄντοτητα τοῦ καθενός, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὴ δυναμικὴ ἀνάμειξή του στὴ ζωὴ μας.

α) Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Θεοῦ-Πατρός

Ἐτσι, σύμφωνα καὶ μὲ τὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ «Συμβόλου» μας ὁ Θεὸς εἶναι πρῶτα πρῶτα Πατέρας. Εἶναι δηλ. ἡ πηγὴ τῆς προέλευσης τῶν δύο ἄλλων προσώπων τῆς ἁγίας Τριάδος. Ὁ Πατέρας εἶναι ἓνας καὶ αὐτός, εἶναι ἀγέννητος, ὑπάρχει πρὶν καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χρόνο. Αὐτὸ ἐπίσης σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πρόσωπο. Ἐτσι θὰ δώσουμε ἀπάντηση καὶ στὸ ἐρώτημα ποὺ πλανᾶται στὶς συνειδήσεις πολλῶν σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν πίστη τους σὲ μιὰ ἀνώτερη δύναμη, μιὰ «θεότητα» ποὺ κυβερνᾷ τὸν κόσμον ὅλο.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ὑποστασιάζει τὴν οὐσία Του, καὶ τοῦτο γιατί ποτέ ἡ οὐσία δὲν ξεχωρίζει ἀπὸ τὸ πρόσωπο. Ἄς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὸν ἄνθρωπο. Κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἴδια οὐσία μὲ τὸν ἄλλον ἄνθρωπο. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε τῆς ἴδιας οὐσίας, δηλ. ὁμοούσιοι. Ἐτσι διακρινόμαστε ἀπὸ ἓνα ἄλλο ζωντανὸ ὄν, ὅπως

εἶναι ἓνα ζῶο. Ἐπομένως ὅταν μιᾶμε γιὰ τὴν ἀνθρώπινη οὐσία ἐννοοῦμε μιὰ χαρακτηριστικὴ ιδιότητα ποὺ τὴ βρίσκουμε μόνο στὸν ἄνθρωπο. Ὅμως αὐτὸς ὁ ὀρισμὸς εἶναι τελείως ἀφηρημένος, ἂν δὲν συνδυασθεῖ καὶ δὲν συνδεθεῖ μὲ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο. Κατὰ συνέπειαν οὐσία καὶ πρόσωπο συνδέονται ἀναπόσπαστα μεταξύ των, ποτέ ἡ οὐσία δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει

Ἡ Ἁγία Τριάς. (Ι. Μ. Διονυσίου)

ξέχωρα από το πρόσωπο. Αυτό συμβαίνει τόσο στον άνθρωπο, όσο και στο Θεό. Τα πρόσωπα, όπως λέμε, υποστασιάζουν την ουσία, τής δίδουν δηλ. υπόσταση, συγκεκριμένη μορφή και ὄψη. Ἄλλα ὅπως στους ανθρώπους ή ουσία τους είναι παντού ή ίδια, αλλά τα πρόσωπα διαφέρουν το ένα από το άλλο, ἔτσι και στον τριαδικό Θεό, ἔχουμε μιὰ ουσία ἀλλά τρία πρόσωπα. Γι' αυτό λέμε ὅτι ὁ Θεός μας εἶναι ἕνας μὲν κατὰ τὴν οὐσίαν, τρισυπόστατος δὲ κατὰ τὰ πρόσωπα. Ἐπομένως, ἀφοῦ τὰ πρόσωπα εἶναι διαφορετικά, συνάγεται ὅτι ξεχωρίζουν τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τους ἀνθρώπους. Ὅταν, λοιπόν, λέμε ὅτι ὁ Θεός Πατέρας εἶναι πρόσωπο, ἐννοῦμε ὅτι διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα

δύο πρόσωπα τῆς ἁγίας Τριάδος, ὅτι εἶναι προσωπική ὑπαρξη μὲ ιδιαίτερο τρόπο.

β) *Τί εἶναι τὸ πρόσωπο*

Τὸ πρόσωπο εἶναι μιὰ πολυσύνθετη πραγματικότητα. Δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ὀρίσει κανεὶς τὰ ἐπὶ μέρους στοιχεῖα πὺ τὴν ἀπαρτίζουν. Ἄν ποῦμε πὺς τὸ πρόσωπο εἶναι ἡ ὄψη δὲν θὰ ἀκριβολογήσουμε, γιὰτὶ μόνο ἡ ὄψη ἑνὸς ἀνθρώπου δὲν ὀρίζει τὴν προσωπικότητά του. Ἄν πάλι ποῦμε ὅτι πρόσωπο εἶναι ὁ χαρακτήρας ἑνὸς ἀνθρώπου, πάλι δὲν θὰ ἔχουμε ὀλοκληρωμένη εἰκόνα του. Τὸ πρόσωπο εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν ὄψη καὶ τὸν χαρακτήρα: εἶναι μιὰ σειρά ἀπὸ στοιχεῖα πὺ συνθέτουν τὴν προσωπικότητα. Γιὰ νὰ τὰ συλλάβουμε πρέπει νὰ πλησιάσουμε καὶ νὰ γνωρίσουμε τὸ πρόσωπο. Μόνο ἔτσι μπορούμε νὰ λέμε ὅτι ἔχουμε ἀντίληψη τοῦ τί εἶναι ἕνα πρόσωπο. Τὸ πλησίασμα αὐτὸ λέγεται *προσωπική σχέση*. Ἡ προσωπική αὐτὴ σχέση μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν καλύτερη γνώση τοῦ προσώπου. Ὅσο πῖο στενὴ εἶναι ἡ σχέση αὐτὴ, τόσο καλύτερα γνωρίζουμε τὸ πρόσωπο μὲ τὸ ὀποῖο συνδεόμαστε. Στὸ Θεὸ ὁμως δὲν μπορεῖ νὰ γίνε αὐτὸ, γιὰτὶ ὁ Θεός εἶναι ἀπροσπέλαστος καὶ ἀπρόσιτος. Τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ δὲν τὸ εἶδε ποτέ κανεὶς, οὔτε μπορεῖ τὸ δεῖ. Ὅστόσο κάποια σχέση μᾶζι Του εἶναι ἐφικτή. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται στὸν ἄνθρωπο, τοῦ ἀποκαλύπτει τὸ πρόσωπό Του, καὶ ἀπὸ αὐτὸ μόνο ὅσο θέλει. Ἐτσι ἀπὸ τὸ Θεὸ μπορούμε νὰ γνωρίσουμε μόνο ὅ,τι Ἐκεῖνος θέλει νὰ μᾶς ἀποκαλύψει. Μὲ τὰ δικά μας μέσα εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀποκτήσουμε γνώση τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο λέγεται *Διαθήκη*. Στὴν Παλαιὰ καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη ἔχουμε τὸ δόσιμο τοῦ Θεοῦ στὴν ἱστορία καὶ στὸν ἄνθρωπο. Ἐτσι γνωρίζουμε τὸ Θεὸ ὡς Πατέρα πὺ

Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Καθολικοῦ).

προνοεί και μᾶς ἀγαπᾶ ὡς πλάσματά Του. Ἡ λέξη Πατήρ ἐκφράζει κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὴν ὑπόσταση, δηλ. τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Σημαίνει δηλ. ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ζωαρχικὴ αἰτία ἀπὸ τὴν ὁποία ἐκπηγάζουν ὅλα τὰ ὄντα, εἶναι ὁ προνοητής, ὁ παντοδύναμος καὶ δημιουργός, ὁ γεννήτωρ καὶ κτίστης τοῦ κόσμου.

Ὁ ὕλισμος καὶ ὁ μαρξισμὸς ἀρνοῦνται τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ κηρύττουν ὅτι ἀντίθετα ὁ Θεὸς εἶναι εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου. Δηλ. τὴν εἰκόνα περὶ Θεοῦ τὴν ἐφεῦρον οἱ ἄνθρωποι, πὺ «ἐπλασαν» μὲ τὴ φαντασία τους ἓνα Θεὸ πὺ εἶναι κατ' εἰκόνα ἰδικὴν των. Ἡ σύλληψη αὐτὴ εἶναι βέβαια αὐθαίρετη καὶ ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι ὁ Θεὸς ἐφεύρημα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ εἶναι αὐθυπόστατη ὄντοτητα πὺ αὐτοαποκαλύπτεται στὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν ἄνθρωπο. Αὐτὴ ἡ σχέση λέγεται υἰοθεσία. Εἶναι δηλ. σχέση πατέρα καὶ γιοῦ. Βλέπετε, λοιπόν, τί σημαίνει προσωπικὸς Θεός, τί σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πρόσωπο. Ἄν δὲν ἦταν ἔτσι τότε δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ μιᾶμε οὔτε γιὰ φανέρωσή Του καὶ γνώση Του ἐκ μέρους μας, οὔτε γιὰ προσωπικὴ μας σχέση μαζί Του, οὔτε γιὰ ἐνότητα καὶ ἀγάπη μεταξύ μας. Ὅλα αὐτὰ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Θεοῦ ὡς προσώπου, ὡς Πατέρα. Ἔτσι ὁ Θεὸς εἶναι Πατέρας κάθε ἀνθρώπου πὺ θὰ θελήσει αὐτὴ τὴν σχέση, δηλ. τὴν υἰοθεσία. Καὶ ἀκόμη εἶναι Πατέρας καὶ αὐτῶν πὺ δὲν θέλουν αὐτὴ τὴν σχέση, γιὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅλου τοῦ κόσμου, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν θέση πὺ ὁ καθένας μας παίρνει ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴν σχέση.

**γ) Ὁ Θεὸς εἶναι ἀπρόσιτος
κατὰ τὴν οὐσία Του.**

Ἐπομένως πᾶν ὅ,τι γνωρίζουμε γιὰ τὸν Θεὸ δὲν τὸ ἔχουμε ἀνακαλύψει ἐμεῖς, ἀλλὰ

μᾶς ἔχει ἀποκαλυφθεῖ, μᾶς ἔχει δοθεῖ. Τὸ παίρνουμε ἔτοιμο, στὴ βάση του, κι ἐμεῖς τὸ ἐπενδύουμε μὲ φραστικὰ σχήματα καὶ διατυπώσεις, ὅπως ἔκαναν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, πὺ γι' αὐτὸ τὸ λόγο μάλιστα ἐχρησιμοποίησαν καὶ τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ λόγο, τὴ φιλοσοφικὴ σχέση τῆς ἐποχῆς των. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἀκατανόητα σ' ἐμᾶς καὶ τὸν πεπερασμένο νοῦ μας. Εἶναι ματαιοπονία νὰ πασχίζουμε νὰ συλλάβουμε μὲ τὸ μυαλό μας τὸ κάθε τι πὺ ἔχει σχέση μὲ τὸ Θεό. Καὶ ὅλα ὅσα μπορούμε νὰ λέμε, εἶναι μᾶλλον περιγραφές τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι οὐσιαστικὲς φανερώσεις. Μιᾶμε αἰνιγματικὰ καὶ συμβολικὰ, ἀνθρωπομορφικὰ καὶ σχετικὰ. Τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ δὲν μπορούμε νὰ προσεγγίσουμε νοητικὰ. Τὸ πρόσωπό Του μᾶς εἶναι ἀθέατο. Καὶ ἡ φύση Του ἀπρόσιτη στὴ σκέψη μας. Κι ὅλα αὐτὰ γιὰ τὸ ὅτι Θεὸς εἶναι ἄκτιστος, ἐνῶ ἐμεῖς κτιστοὶ ἀπὸ τὰ χέρια του.

Συμπληρώνοντας ἐδῶ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφοῦ μιλήσαμε γιὰ τὴν διάκριση ἀνάμεσα σὲ οὐσία καὶ ὑπόσταση, πρέπει νὰ ἀναφερθοῦμε καὶ στὴν ἐνέργεια καὶ τὴ θελήση τοῦ Θεοῦ. Ὁ τριαδικὸς Θεὸς εἶναι μιὰ οὐσία καὶ τρεῖς ὑποστάσεις, δηλ. τρία πρόσωπα. Παράλληλα ὁμως δὲν εἶναι καὶ τρεῖς θελήσεις ἢ τρεῖς ἐνέργειες, ὅπως θὰ συνέβαινε μὲ τρία διαφορετικὰ ἀνθρώπινα πρόσωπα. Ἐδῶ, τὰ τρία πρόσωπα τῆς θεότητος ἔχουν μιὰ θελήση καὶ μιὰ ἐνέργεια. Τὸ κάθε ἀνθρώπινο ὄν ἔχει, λέμε, δικὴ του θελήση καὶ ἐνέργεια. Τὸ ὀρθότερο θὰ ἦταν ἂν λέγαμε ὅτι ὁ καθένας μας ἔχει δύο θελήσεις, μιὰ αὐτὴν πὺ ἐκφράζει μὲ τὸ νοῦ του καὶ μιὰν ἄλλη πὺ τοῦ ὑπαγορεύει ὁ «ἕτερος νόμος» γιὰ τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖ ὁ θεῖος Παῦλος. Αὐτὴ ἡ κατάσταση ὀφείλεται στὴν πτώση. Ὁ Θεὸς Πατέρας μαζί μὲ τὸν Θεὸ Υἱὸ καὶ μὲ τὸν Θεὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἔχουν μιὰ θελήση καὶ ἐνέργεια. Δὲν κάνουν τίποτε χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τῶν ἄλλων.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ

Ἔχουμε ἀγῶνες σήμερα!

Τοῦ Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἀγωνίζεσθαι

Ἡ Ἐκκλησία μας δίνει ιδιαίτερη σημασία στή μνήμη, ἢ ὅποια σημειωτέον ὑπερβαίνει τὰ ὅρια αὐτοῦ πού ἡ ἐπιστήμη τῆς Ψυχολογίας ὀρίζει ὡς ψυχολογική λειτουργία τῆς μνήμης. Ἡ κάθε ἡμέρα, ἢ κάθε ἐβδομάδα καὶ κάθε μῆνας, ὀλόκληρο τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔτος εἶναι ἓνα ἀδιάκοπο «μνημολόγιο». Μᾶς θυμίζει πρόσωπα, γεγονότα, συμβάντα πού ἔλαβαν χώρα ἔτσι ὥστε τὰ παρελθόντα καὶ τὰ μέλλοντα νὰ τὰ παροντοποιεῖ. Καὶ στὸ κοσμικὸ ἡμερολόγιο συνηθίζεται κάτι τέτοιο. Διεθνεῖς ὀργανισμοὶ ἐπίσης ἔχουν καθιερώσει παγκόσμιες ἡμέρες, ἔτη, δεκαετίες ἑορτασμῶν ἢ μνήμης γιὰ καταστάσεις πού ἡ ἀνθρωπότητα δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷ καὶ πού ὀφείλει νὰ συνεχίζει τοὺς ἀγῶνες τῆς γιὰ τὴν ἐξάλειψή τους.

Ἐφέτος, λοιπόν, ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἀφιέρωσε τὸ 2004 ὡς Διεθνὲς Ἔτος γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῶν ἀγῶνων κατὰ τῆς δουλείας καὶ ὑπὲρ τῆς κατάργησής τῆς. Ὑπευθυμίζουμε, ἐπίσης, ὅτι ἡ 23ῃ Αὐγούστου ἔχει καθιερωθεῖ ὡς Διεθνῆς Ἡμέρα ἐνθύμησης τοῦ δουλεμπορίου καὶ τῆς ἐξάλειψής του, ἢ δὲ 2α Δεκεμβρίου ὡς Διεθνῆς Ἡμέρα γιὰ τὴν κατάργηση τῆς δουλείας. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐμπορία ἀνθρώπων ἀνθεὶ ἀκόμη καὶ σήμερα μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο καὶ στή χώρα μας, γι' αὐτὸ στὶς ἀρχές Μαΐου ὁ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης Ἀναστάσης Παπαληγούρας συνέστησε Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ τὴν καταπολέμησή τῆς, ἢ ὅποια ἀρχισε ἤδη τὶς ἐργασίες τῆς (βλ. ρεπορτάζ τῆς Ἐννυς Μαγιάση στὸν «Τύπο τῆς Κυριακῆς» τῆς 6ης Ἰουνίου 2004, σ. 79).

Γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση ἔκανε τὸ πρῶτο σημαντικὸ βῆμα στήν

Εὐρώπη πρὸς τὴν κατάργηση τοῦ θεσμοῦ τῆς δουλείας μέχρις ὅτου τὸ 1840 μὲ διάφορα νομοθετικὰ μέτρα καταργηθεῖ σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη (στὴ Ρωσία τὸ 1861, στὴ Β. Ἀμερικὴ τὸ 1865). Τελευταῖο κράτος σὲ ὅλο τὸν κόσμον, πού κατάργησε τὴ δουλεία εἶναι ἡ Αἰθιοπία τὸ 1923, ὅταν τῆς ἐτέθη ὡς ὅρος γιὰ νὰ γίνει μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Βέβαια, τὸ προανάκρουσμα ὄλων αὐτῶν καὶ ἡ θεμελίωσή τους εἶναι τὸ πρωτοποριακὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὅτι «οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος» (Γαλάτας 3, 28). Τὸ ζήτημα ἀσφαλῶς εἶναι τί σημαίνει ἐλεύθερος καὶ τί τὸ «*ὕμεις γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε*» (5, 13) καὶ τί «*τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε*» (5, 1); Ἐδῶ μᾶς θυμίζει ὅτι ἡ ἐλευθερία κατακτᾶται ἐν Χριστῷ καὶ τελικὰ ὅλοι εἴμαστε ἀπελευθεροὶ Χριστοῦ. Προτεραιότητα ἔχει ἡ ἐσωτερικὴ ἐλευθερία καὶ ἔπεται ἡ ἐξωτερικὴ. Ἀκόμη ὅτι καὶ χωρὶς ἐξωτερικὴ μπορεῖ νὰ ὑφίσταται ἡ ἐσωτερικὴ, αὐτὸ τὸ ἐλεύθερο φρόνημα, τὸ ἀδούλωτο πνεῦμα, πού σὲ θέτει ὑπεράνω πάσης δουλείας. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἀποτέλεσμα ἀγῶνος ὅπως καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀποτέλεσμα ἀγῶνων.

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἄστοχο σ' ἓνα ἔτος ἀγῶνων ὅπως εἶναι τὸ 2004, τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων καὶ τῆς Ὀλυμπιάδας, νὰ τιμῶνται καὶ οἱ ἄλλοι ἀγῶνες, τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα πού πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνέει γιὰ ὅποιονδήποτε ἀγῶνα καλοῦμαστε νὰ ἀναλάβουμε. Εἶναι ἄλλωστε πολλὲς οἱ ἐκδοχὲς τοῦ «ἀγωνίζεσθαι». Μέχρι καὶ νὰ ποντάρεις στοὺς ἀγῶνες ἄλλων σὰν νὰ ἀγωνίζεσαι καὶ σύ. Εἶναι, ὅμως, ἀνόητο νὰ θεωρεῖς μιὰν «ἄσκησις ἐπὶ χάρτου» ὅπως εἶναι ἡ συμπλήρωση ἐνὸς δελ-

τίου προπό, ως αγώνα για τον οποίο οφείλεις να προετοιμασθείς, γιατί «έχεις αγώνα αύριο». Ευτυχέστερη, ίσως, είναι η πολιτική έκδοχή ενός κόμματος που προετοίμαζε τους οπαδούς του για την επόμενη ημέρα των εκλογών, ότι «έχουμε αγώνες αύριο». Κάθε άνθρωπος κάνει τον αγώνα του και γράφει ιστορία ή σχετικό βιβλίο. Και ο Άντολφος Χίτλερ με τον αγώνα του ξεκίνησε γράφοντας το «Mein Kampf» (Ο αγώνας μου). Το ζήτημα είναι το περιεχόμενο, το νόημα αυτού του αγώνα. Ένδιαφέρον είναι να δούμε αυτό το θέμα από πιό κοντά.

«Αγωνιστικές» ένασχολήσεις

Θά επιχειρήσουμε, λοιπόν, στη συνέχεια να σταχυολογήσουμε έκδηλώσεις και εκδόσεις που ασχολούνται με αυτό.

Σημειώνουμε κατ' αρχήν το Ι' Θεολογικό Συνέδριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στη Χίο, 25 με 29 Ιουνίου έ.ε. Έχει ως τίτλο «Η έννοια του αγώνα: θεολογικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις» και τελεί υπό την αιγίδα του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οίνουσιων κ. Διονυσίου.

Ο αγώνας, αν προσεγγισθεί με την έννοια των γυμναστικών αγώνων που περιλαμβάνονται στους Ολυμπιακούς, συσχετίζεται με την έννοια του αθλητισμού, της άθλησης. Παρουσιάζει λοιπόν εξαιρετικό ενδιαφέρον ένα Συνέδριο στο Πολιτιστικό Κέντρο «Ελληνικός Κόσμος» του Ίδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, 26 έως 29 Μαΐου: «Αθλητισμός, κοινωνία και ταυτότητα», στο οποίο διερευνάται ο ρόλος του αθλητή σε διάφορα κοινωνικά και ιστορικά πλαίσια όσο και η σύνθετη ιδιότητα του αθλητισμού που μπορεί να παίξει κα-

θοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της ταυτότητας στη βιομηχανική και μεταβιομηχανική κοινωνία.

Το άθλεισθαι έχει και μεταφορική έννοια, αναφέρεται και στην πνευματική γυμνασία. Γι' αυτό και ο Σύλλογος Όρθοδοξου Ίεραποστολικής Δράσεως «Ο Μέγας Βασίλειος» στις παραμονές του 2004 όργάνωσε το 44ο Παιδαγωγικό Συνέδριό του με θέμα «Ολυμπιακοί αγώνες και πνευματική γυμνασία». Το πρόγραμμα και τὰ συμπεράσματα δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Κοινωνία», τεύχος Ιανουαρίου-Μαρτίου 2004, σ. 96-98.

Τη διάχυτη στην Αγία Γραφή εικόνα του αθλητή, του αγώνα, επιχειρεί να προβάλλει και η αναμενόμενη κοινή έκδο-

Ζωγραφιά του Ιωάννη Βελισαρά, έτων 11, μαθητή του 8ου Δημοτικού Σχολείου Γαλατσίου («Η Καθημερινή» 9 Νοεμβρίου 2003).

ση της Αγίας Γραφής (σχετικών χωρίων ιδιαίτερα της Καινής Διαθήκης) έκ μέρους της Βιβλικής Έταιρίας και της Έκκλησίας της Ελλάδος με εικονογράφηση του πρωτοπρεσβυτέρου, ιατρού, θεολόγου και ζωγράφου π. Σταμάτη Σκλήρη.

Μιά μικρή συνοπτική παρουσίαση της διδασκαλίας της Όρθοδοξου Έκκλησίας για το ανθρώπινο σώμα, καθώς επίσης και για την άσκηση και την άθληση που συνδέονται με το σώμα του ανθρώπου, επιχειρεί και ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ίερόθεος στο γραμμένο στα άγγλικά βιβλίο του, «Το σώμα του ανθρώπου, η άσκηση και η άθλησή του», στις εκδόσεις της Αποστολικής Διακονίας.

Μιά άλλη ενδιαφέρουσα έκδοση είναι και «Το άλφαβητάρι των Όλυμπιακών Αγώνων» μιá κοινωνική και θεολογική προσέγγιση, στις ίδιες εκδόσεις από τον Δρ. Θεολογίας Κωνσταντίνο Ζορμπά.

Τί να πρωτοαναφέρει κανείς; Σημειώνου-

με μεταξύ άλλων τὸ 15ο Διεθνὲς Συμπόσιο Φιλοσοφίας γιὰ τὴν «Ὑπεροχὴ καὶ τὴν τελειότητα σώματος καὶ ψυχῆς στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ παράδοση» ἢ τὴν 15ῃ Συνάντηση Λόγου καὶ Τέχνης ἀναφορικὰ μὲ «Τὸ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα στὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ».

Στὸν ἀγῶνα ὑπεμφαίνεται καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς. Αὐτὴ τὴν πτυχή ἐξετάζει στὸ πρῶτο παγκόσμιο ὀλυμπιακὸ συνέδριο Φιλοσοφίας ἢ Διεθνῆς Ἑταιρεία ἑλληνικῆς φιλοσοφίας σὲ συνεργασία μὲ ἄλλους φορεῖς, ποὺ ἔχει ὡς τίτλο «Φιλοσοφία, ἀνταγωνιστικότητα καὶ ἀγαθὸς βίος» (Σπέτσες, 27 Ἰουνίου μὲ 4 Ἰουλίου).

Ὅπως διαπιστώνεται μὲ ἀφορμὴ τὸ 2004, τὸ ἐνδιαφέρον δὲν ἐπικεντρώνεται μόνον στὴ σωματικὴ διάσταση τοῦ ἀγῶνα

καὶ τῆς Ὀλυμπιάδας. Προβλήθηκε ἐπίσης ἀρκετὰ καὶ ἡ «Πολιτιστικὴ Ὀλυμπιάδα» γιὰ νὰ προταχθεῖ μάλιστα ἡ ἰδέα ἐνὸς «Πολιτισμοῦ τῶν Πολιτισμῶν» καὶ ἄλλων συναφῶν ἐννοιῶν, ὅπως ἡ «ὀλυμπιακὴ ἐκεχειρία» (ἱστορία καὶ ἐπικαιρότητα), ἐκδήλωση ποὺ ὀργάνωσε τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἐρευνῶν στὶς 24 Μαΐου ἢ ἡ «ὀλυμπιακὴ δημοκρατία», παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ καθηγητοῦ Ἑμμανουὴλ Μικρογιαννάκη στὸν «Παρνασσὸ» στὶς 4 Ἰουνίου ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ ὄμιλο «Ἴων».

Θὰ ἦταν παράλειψή μας ἂν δὲν ἀναφέραμε τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ 2004 τοῦ Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Λευκάδος μὲ πρόλογο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικηφόρου καὶ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες» καὶ ἐκτενὴ εἰσαγωγὴ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου π. Γερασίμου Ζαμπέλη, στὴν ὁποία ὀμιλεῖ γιὰ τὸν «ἄνθρωπο-ἀθλητὴ», πρότυπο σὲ μιὰ ὁμάδα ἢ κοινότητα ἀθλητῶν, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ ἄλλες

θηρησκευτικὲς κοινότητες ἢ πολιτισμοῦς.

Οἱ «ἐπιθετικοὶ» προσδιορισμοὶ δίπλα στὸ οὐσιαστικὸ Ὀλυμπιάδα συνεχίζονται. Ἔτσι θὰ κλείσω τὸ σημερινὸ μου ἄρθρο μὲ ἀναφορὰ στὴν «Πνευματικὴ Ὀλυμπιάδα» τοῦ μοναχοῦ Γεωργίου Καυσοκαλυβίτου Ἀλευρᾶ, ἐνὸς βιβλίου ποὺ κυκλοφορήθηκε πρόσφατα ὡς ἔκδοση τοῦ ἰδίου τυπωμένο στὴν «Ἑπτάλοφο».

Νῦν ὑπὲρ πάντων... ἀγών! Σκίτσο τοῦ Ἡλία Μακρῆ ἀπὸ τὴν «Οἰκονομικὴ Καθημερινή» τῆς 6ης Ἰουνίου 2004.

Τὸ βιβλίον ἀφιερώνει «σ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες ἀθλητὲς, σὲ ὅλους τοὺς ἀθλητὲς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς «πνευματικούς» καὶ ἀγίους ἀθλητὲς μας». Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος ὑπῆρξε ἀθλητὴς στὴν πρώτη του νεότητα αἰσθάνεται ἰδιαίτερη σχέση μὲ τὸν Ἅγιο Νέστορα, προστάτη τῶν ἀθλητῶν καὶ πνευματικὸ

«Ὀλυμπιονίκην», ἐκφράζοντας μάλιστα τὴν εὐχὴ νὰ ἀνεγερθεῖ μὲ τὶς προσπάθειες τῶν ἀρμοδίων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγαπητῶν ἀθλητῶν στὸ ὄνομά του «τὸ πρῶτον» ἕνας μικρὸς Ἱερὸς Ναός.

Εἶναι ἐνδεικτικά, καὶ γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου, ὅσα σημειώνει στὸν Ἐπίλογο. «Περιποθήτως θὰ ἤθελα αὐτὸ τὸ βιβλίον νὰ ἀποτελέσει ἕνα πνευματικὸ λιθαράκι ἀνάμεσα στὰ τόσα ἄλλα οἰκοδομητικὰ πολύτιμα βιβλία καὶ νὰ γευθοῦν πολλοὶ ἀδελφοί μου τὴν χάρη καὶ εὐλογία τῶν πνευματικῶν ἀθλητῶν καὶ ἐν προκειμένῳ τοῦ μεγάλου καὶ χαρισματικοῦ Γέροντος τῶν ἡμερῶν μας, τοῦ π. Πορφυρίου. Ἐπίσης οἱ πολὺ ἀγαπητοί μου φίλοι ἀθλητὲς καὶ ὑποψήφιοι Ὀλυμπιονίκες νὰ γευθοῦν λίγο ἀπὸ τὴν χάρη τῶν θείων ἀσκήσεων καὶ ἀγῶνων γιὰ τὸ Χριστὸ μας καὶ νὰ ἀξιωθοῦν νὰ τὸν ἀναζητήσουν καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσουν» (σ. 229).

Συνεπῶς, «ἔχουμε ἀγῶνες σήμερα»! Καλὸ Καλοκαίρι.

Ὁ σεισμὸς τῆς ὑπάρξεως

Σχόλιο σὲ πνευματικούς προβληματισμούς τοῦ Φώτη Κόντογλου

Τοῦ Κωνσταντίνου Κορναράκη
Ἐπικούρου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τ εἶναι τοῦτα τὰ ἑκατομμύρια οἱ « ἄνθρωποι, πὺ λυώνουνε οἱ σάρκες τους μέρα μὲ τῆ μέρα καὶ σωριάζονται τὰ κόκκαλά τους! Σὲ τί φελᾶνε τὰ λογιῆ-λογιῆ φαγητά, τὰ στολίδια, τὰ λουτρά, τὰ θέατρα, τὰ παιγνίδια! Ποιὰ μυρουδικὰ θὰ μπορέσουνε νὰ σκεπάσουνε τῆ βαρειὰ μπόχα τῆς φθορᾶς πὺ βγαίνει ἀπ' αὐτὸν τὸν σωρὸ ὅπου χωνεύει ὀλοένα μέσα στὸ φοβερὸ χωνευτήρι! Τί γίνεται τὸ κάλλος, τί γίνεται ἡ ἐξυπνάδα, οἱ λογιῆ-λογιῆ χάρες, πὺ ἔχουνε οἱ ἄνθρωποι; Εἶναι τὸ λοιπὸν ψέμμα καὶ ἴσκιος τῆς φαντασίας ὅλα τοῦτα, ἀφοῦ τὴν ὥρα κιάλας πὺ θαρροῦνε πὺς ὑπάρχουνε, δὲν ὑπάρχουνε!

Μὲ λόγια πὺ ἀναβλύζουν ἀπὸ καρδία στεναζούσα καὶ ἀποκαλύπτουν ὀδύνη πατερικῶ ἀνθρώπου, ὁ Φώτης Κόντογλου ἐπιχειρεῖ νὰ προσεγγίσει διαχρονικῶς τὸ πρόβλημα τῆς ἀδιέξοδης προοπτικῆς τοῦ ἀνθρώπου τῆς σύγχρονης ἀστικῆς νοοτροπίας, ἐνὸς ἀδιεξόδου πὺ φαίνεται νὰ ὀφείλεται στὴν ἐξάρτηση αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ψευδαισθητικὲς ἀντιλήψεις περὶ τοῦ ὄντως ἀληθοῦς! Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὁ συγγραφέας μᾶς ὀμιλεῖ κατὰ βάσιν περὶ τοῦ ἐκάστοτε σύγχρονου ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος, στὴ διαλεκτικὴ μὲ τὸν ἑαυτὸ του ἀλλὰ καὶ τὶς διαπροσωπικὲς του σχέσεις, λειτουργεῖ ἀπολυτοποιώντας τὴν ἐμπειρία τῶν φαινομένων ἐνῶ συγχρόνως ἀγνοεῖ ἢ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸν κόσμον τῶν μὴ φαινομένων. Περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος, ἔχοντας καταστήσει τὶς ἀνέσεις τρόπο ζωῆς καὶ ἔχοντας ἀναγάγει τὴν τεχνολογία, τὴν ὁποία βᾶπτισε «πολιτισμό», σὲ παραμυθία τῆς ψυχῆς του, φαίνεται νὰ στερεῖται δυνατότητας προβληματισμοῦ ἐπάνω σὲ θέματα ὑπαρξιακῆς αὐτοσυνειδησίας.

Τὴν κρίσιμη στιγμή τῆς διαλεκτικῆς μὲ τὸν ἑαυτὸ του, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀποφεύγει νὰ συναυτήσει τὴν πραγματικὴ εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ συνήθως συμβιβάζεται μὲ τὴ λογικὴ πὺ πηγάζει ἀπὸ αὐτὸ τὸν τρόπο τῆς λειτουργίας τῆς ὑπάρξεώς του, ἐφόσον θέτει ὡς κριτήριον θεωρήσεως τῆς λειτουργίας αὐτῆς τὸν ἴσκιο (ὡς ψευδὴ εἰκόνα περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἑαυτοῦ του), καὶ τὸ ψέμμα τοῦ ὑπαρξιακοῦ ὑποκειμενισμοῦ. Στὴν περίπτωσιν αὐτῆ, ἂν καὶ ἀγνοεῖ ὅτι βιώνει καθημερινῶς τὴ φθορὰ τῆς πραγματικῆς του εἰκόνας (λυώνουνε οἱ σάρκες τους μέρα μὲ τῆ μέρα καὶ σωριάζονται τὰ κόκκαλά τους), ὡστόσο ἀσυνειδήτως διαισθάνεται τὴ φθορὰ αὐτῆ ὡς γεγονὸς πὺ τὸν ὠθεῖ σὲ (ἐπίσης ἀσυνείδητη) ἐναγώνια προσπάθεια νὰ ἀντικαταστήσει τὴν εἰκόνα αὐτῆ μὲ μιὰ ψευδὴ εἰκόνα τοῦ πὺ νὰ ἐγγυᾶται μιὰ ἔστω ἐπίπλαστη ὑπαρξιακὴ ἰσορροπία (ποιὰ μυρουδικὰ θὰ μπορέσουνε νὰ σκεπάσουνε τῆ βαρειὰ μπόχα τῆς φθορᾶς)!

Προσεγγίζοντας λοιπὸν ὁ ἀναγνώστης τοῦτο τὸν προβληματισμὸ ὑπαρξιακῆς αὐτοσυνειδησίας στὰ ὑπὸ ἐξέτασιν κείμενα τοῦ Φώτη Κόντογλου (ὁ ὅποιος προβληματισμὸς βεβαίως διαχέεται σὲ ὅλο τὸ συγγραφικὸ του ἔργο), συνειδητοποιεῖ ἀμέσως ὅτι μελετᾶ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτὸ. Ἄλλωστε τὸ περίγραμμα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀντιστοιχεῖ ἐν πολλοῖς πρὸς τὴ βιοτῆ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καὶ ἐγείρει τὸ ἐρώτημα περὶ τῆς δυνατότητάς του (ἢ τῆς ἀντοχῆς του) νὰ δοκιμάσει τὴν ἀξία τῆς εἰκόνας τοῦ ἑαυτοῦ του στὸν καθημερινὸ βίον, ὅπως καὶ τῆς ἱκανότητάς του νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ἔχει οἰκοδομήσει μιὰ πλασματικὴ καὶ εὔθραυστη εἰκόνα περὶ ἑαυτοῦ,

μέ προφανή σκοπό την υπέρβαση της υπαρξιακής προβληματικής του καθημερινού αυτού βίου.

Ο Φ. Κόντογλου για να εκθέσει τις σκέψεις του αυτές λαμβάνει άφορμή από τα δραματικά γεγονότα της Μ. Έβδομάδος, όπως αυτά εστιάζονται στη Σταύρωση του Χριστού και την υπέρφυά του Άνάσταση. Μέσα από τα γεγονότα αυτά προβάλλει την αγωνία του ανθρώπου για την πνευματική πορεία του έαυτού του και ζει με ευαισθησία, πού γεννά όδύνη ψυχής, τις αδιέξοδες περιπλανήσεις του αδελφού του, διότι τα πνευματικά του αισθητήρια έχουν έκλεπνυνθεί από την πίστη στον Χριστό και τή μίμηση της ζωής πού διδάσκει. Άλλα και ό αναγνώστης πού έντρυφεί στις σκέψεις αυτές γεύεται λυτρωτικές απαντήσεις μέσα από τα βιώματα του αϊβαλιώτη συγγραφέα.

Ο Φώτης Κόντογλου έχει τή χαρισματική δυνατότητα της γόνιμης διαλεκτικής με τον αδελφό του, διότι ζει τή ζωή του Πνεύματος (έφαρμογή των έντολων του Χριστού) και τα βιώματά του δέν είναι απλώς εύμορφες, πλήν άγονες σκέψεις των πνευματικών (μέ κριτήρια του κόσμου τούτου) ανθρώπων, αλλά αποτελούν αυθεντικές έμπειρίες μιās άλλης ποιότητας ζωής, αυτής του Πνεύματος του Θεού. Έτσι έχει τή δυνατότητα με τα βιώματά του και τον λόγο πού πηγάζει από αυτά, να συνδέει τον σύγχρονο άνθρωπο με τον ταπεινό χριστιανό της πρώτης έποχής του ευαγγελίου και τον μελετητή των έρωτημάτων της ύπαρξης, στα πλαίσια της μετανεωτερικής έποχής, με τον θεολόγο της έρήμου του Δ' αι.

Μέ θεμέλιο τήν πίστη του αλλά και τή βιωματική έφαρμογή της αναζητᾶ τα έρείσματα και τις προϋποθέσεις για μιὰ θεραπευτικού χαρακτήρα «χειρουργική» τομή στον έσωτερικό κόσμο του αδελφού του, εκτός των συμβατικών όριων μιās άψυχης κοινωνικότητας, με κριτήριο όμως τήν αυθεντική εκκλησιολογική συνείδηση και

τοιουτρόπως καταφάσκοντας τήν έννοια της άληθούς κοινωνίας, διότι «μέσα στον πόνο του Χριστού είναι ό κάθε πόνος». Ο βιωματικός θεολόγος από τό Άιβαλί δηλαδή έπισημαίνει ότι ό πόνος για τον Χριστό δέν έξαντλείται στην προθυμία του ανθρώπου να προσεγγίσει συναισθηματικώς τα πάθη Του, αλλά περικλείει κυρίως τον πόνο για τήν πορεία της δικής του πνευματικής ζωής, άδιακρίτως όμως του πόνου για τα παθήματα της ψυχής του αδελφού του!

Τις περιπέτειες της ύπάρξεως τις έχουν περιγράψει μέχρι σήμερα χιλιάδες φιλόσοφοι. Ο άληθινός όμως φιλόσοφος της ύπάρξεως είναι μόνον ό έν Άγίω Πνεύματι θεολόγος. Διότι έχοντας ως σταθερό σημείο αναφοράς τον Τριαδικό Θεό είναι ό μόνος, ό όποιος έχει τή δυνατότητα να αναχθεί από τα φαινόμενα (κόσμος) στα μη φαινόμενα (άληθινά αίτήματα της ύπαρξης) και άφοϋ συνειδητοποιήσει τήν έσωτερική του δυσλειτουργία να έπιτύχει τή μεγάλη άνατροπή: τήν προσωπική του άνάσταση!

Άξιοποιώντας όμως με νηπτική έγρηγορησι τις έμπειρίες του αυτές, ό θεολόγος μπορεί να ύποδείξει στον αδελφό του τον τρόπο να σείσει τον έσωτερικό άνθρωπο και να ανατρέψει τās τραπέζας των κολλυβιστών... και τās καθέδρας των πωλούντων τās περιστεράς, δηλαδή τήν κίβδηλη άξία της φαντασίας και του ίσκιου ως ψευδαισθητικών λύσεων στα προβλήματα της ύπάρξεως.

«Ο σεισμός πού γίνηκε τήν ήμέρα πού σταυρώθηκε ό Κύριος, άναποδογύρισε τήν οίκουμένη, γκρέμνισε τον παλιό τον κόσμο, τους νόμους του, τις συνήθειές του, τις άλήθειες του, τις εύτυχίες του, τις δυστυχίες του, κατά τα λόγια πού έγραψε ύστερώτερα ό Παύλος: «τα άρχαία παρήλθεν, ιδού γέγονε καινά τα πάντα». Αυτός ό σεισμός και τ' άναπογύρισμα γίνηκε μέσα στον άνθρωπο. Τρισκαλότυχοι όποιοι άρπαχθήκανε και πεταχθήκανε έξω από τό σκοτεινό μνήμα τους, όπως οί νεκροί πού βγήκανε από τους

τάφους τῆ μέρα πού σταυρώθηκε ὁ Χριστός. Γιατί αὐτοὶ πού λέγω καλότυχους, ἦταν πρωτότερα μὲ τὸ κεφάλι κάτω καὶ μὲ τὰ πόδια ἀπάνω, καὶ θαρρούσανε πὼς ἔτσι ἦτανε καλά, κι ὁ σεισμὸς τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἀναποδογύρισε καὶ τοὺς ἔστησε ἀπάνω στὰ ποδάρια τους. Κι ἔτσι μπορέσανε νὰ κυττάξουνε καλά καὶ νὰ νοιώσουνε τὴν ἀληθινὴ ὄψη τοῦ κόσμου, ὅπως τὸν ἔκανε ὁ Θεός. Ὡς θεολόγος, δηλαδὴ ὡς ἀληθινὸς φιλόσοφος καὶ ποιητὴς θρηνῶν τὰ πάθη τῆς ὑπάρξεως, ὁ Φώτης Κόντογλου γνωρίζει ὅτι μόνο ὅταν σεισθεῖ ἐσωτερικὰ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐκτιναχθεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ μνήμα πού ἔχει οἰκοδομηθεῖ ἀπὸ τὶς παραισθητικὲς ἀξίες πού ἐνταφίασαν τὴ ζωὴ του, ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἀπορρίψει τὴν πλασματικὴ εἰκόνα του καὶ νὰ γνωρίσει τὸν ἀληθινὸ του ἑαυτό.

Ἔτσι, ἡ προσωπικὴ του ἀνάσταση ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν πρόκληση γιὰ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Μία πρόκληση ἰσχυρὴ, διότι δὲν ἐναρμονίζεται πρὸς τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ κόσμου τούτου ἐφόσον ἡ ἱστορία τῶν ποικίλων ιδεολογικῶν, κοινωνικοπολιτικῶν ἢ φιλοσοφικῶν κινήματων ἀπέδειξε ὅτι ὁ τύπος τοῦ κοσμικοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐθισμένος σὲ στεῖρα ἐπαναστατικότητα (καθὼς ἡ δυναμικὴ τῆς ἐξαντλεῖται στὰ ὄρια τοῦ κτιστοῦ), θεωρώντας ὅτι ἡ ἀναγέννηση τοῦ ἑαυτοῦ του ἐξαντλεῖται στὴν ἀμφισβήτηση ἑνὸς συστήματος ιδεῶν (κάτι ἔξω ἀπὸ αὐτόν) καὶ τὴν ἐνδεχόμενὴ ἀλλαγὴ τοῦ συστήματος αὐτοῦ.

Ὡστόσο, ὅπως ὑπενθυμίζει ὁ συγγραφέας μας, ἡ ἀνάσταση αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται μὲ τρόπο ἐντελῶς ἀλλότριον πρὸς τὶς ἀντιλήψεις τῆς κοινωνίας μας, ἐφόσον ἡ δυναμικὴ τῆς (πάντοτε ἐκκλησιολογικῶς θεωρούμενη) ἔχει ἀφετηρία καὶ τέλος τῆς τὶς ἀνάγκες τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς, δηλαδὴ, δὲν εἶναι ὁ ἀκτιβισμὸς ὡς δράση ἢ ἐπεξεργασία νοσηριαρχικῶν δεδομένων ἀλλὰ ἡ στροφὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸν ἑαυτό του. Προϋποτίθεται κατὰ ταῦτα ἡ ἀποδοχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὅτι τὸ ἀπὸ εἶναι μὴ πραγματικὸ, ἀπαιτεῖται ἡ

ἄρνηση τῶν ψευδαισθητικῶν προκλήσεων τοῦ κόσμου καὶ ἡ θεώρηση τῆς προοπτικῆς τῆς ὑπάρξεώς του μέσα ἀπὸ ἓνα νέο πρίσμα, αὐτὸ τῆς ἀνόθευτης πίστεως τῶν ξωχάρηδων τῆς ζωῆς. Ἀπαιτεῖται δηλαδὴ ἡ δοκιμασία τοῦ λογικοῦ του καὶ τὸ πέρασμά του στὴν κατάσταση τῆς εὐλογημένης ἀπλότητας τῆς διάνοιας.

Ὁ ἀναστάσιμος αὐτὸς σεισμὸς ἀνέτρεψε αἴφνης κάθε ὀρθολογικὴ ἀξία τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ πλέον «τὸ νὰ πιστεύης στὸν Χριστὸ θὰ πῆ νὰ παραδίνεσαι ὀλότελα σ' αὐτόν, χωρὶς δικό σου δικαίωμα, χωρὶς ἀντιμίλημα, περίεργα, «ὡς παιδίον, ὡς νήπιον». Αὐτὴ εἶναι ἡ εὐλογημένη ἀπλότητα τῆς διάνοιας. Νὰ μὴν ἔχει ὁ ἄνθρωπος δικό του δικαίωμα, δηλαδὴ ἀπαίτηση προβολῆς τοῦ θελήματός του (ἀπολυτοποίηση τοῦ ψέμματος καὶ τοῦ ἴσκιου στὴν πνευματικὴ ζωὴ) ὡς γενεσιουργοῦ αἰτίας τῆς πλασματικῆς του εἰκόνας, ἀλλὰ νὰ βιώνει τὴν ὀδύνη τῆς ἀποκαθηλώσεως τῆς εἰκόνας αὐτῆς. Αὐτὸ κατὰ τὸν Φώτη Κόντογλου, σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀνήκει «στὰ μωρὰ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενωμένα», πού δὲν τὰ θυμόντανε οἱ ἄλλοι πὼς ὑπάρχουν στὸν κόσμον.

Ὁ μετασεισμικὸς λοιπὸν ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος εἶναι ὁ μωρὸς τοῦ κόσμου. Ὡστόσο ἡ κατὰ κόσμον ἀδυναμία του καθίσταται κατὰ Θεὸν ἰσχύς, διότι ἡ ἰσχύς αὐτὴ δὲν σχετίζεται μὲ ἐπιβολὴ ἐξουσίας ἀλλὰ μὲ ἰλαρότητα πού ἀκυρώνει μὲ τὴν ἀπερίτεχνη καὶ νηπιώδη ἐκφρασὴ τῆς τὴν τέχνη τῶν ρητόρων. Εἶναι «τὸ ἀνέσπερο φῶς πού ἀνατέλλει μέσα σὲ λιγοστὲς ψυχές, ἅς εἶναι κ' οἱ πιὸ ἀπλές κ' οἱ πιὸ καταφρονημένες. Ἴσια ἴσια, ὅσο πιὸ καταφρονημένες εἶναι, τόσο περισσότερο καταυγάζονται ἀπὸ τοῦτο τὸ μυστικὸ φῶς».

Ὄταν λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος καταυγάζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ μυστικὸ, τὸ ἀνέσπερο φῶς, σημαίνει ὅτι ἔχει παραιτηθεῖ ἀπὸ τὰ δικαιώματά του, ἀπὸ τὰ προσωπικά του θελήματα καὶ ἐπομένως κατακρημνίζεται κάθε τεῖχος πού παρακώλυε τὴν κοινωνία μὲ τὸ φῶς τῆς Δόξης τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Εἰκονογραφία

Τοῦ Δρος Θ. Χρήστου Γ. Καραγιάννη

Ἡ εἰκόνα εἶναι ἡ βίβλος τῶν ἀγραμμάτων. Τοῦτο ἐπαληθεύεται μὲ τὸν καλύτερο τρόπο, ἂν σταθοῦμε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ γεγονότος τῆς 15ης Αὐγούστου, κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ μήτηρ τῆς Ζωῆς μετέστη πρὸς τὴν Ζωὴν (Ἀπολυτίκιο, ἐ' Αὐγούστου). Νὰ θυμίσουμε ὅτι τὸν γνωστό μας εἰκονογραφικὸ τύπο διαμόρφωσαν μὲ καλλιτεχνικὴ ποιότητα καὶ χωρὶς νὰ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν παράδοση οἱ Κρητικοὶ ἀγιογράφοι, ἀκόμα κι ὅταν ἀξιοποιοῦν δυτικὰ δάνεια. Στὸ θέμα αὐτὸ ἔχει ἀποδοθεῖ μὲ τρόπο εὐσύνοπτο καὶ ἀφηγηματικὸ, ὀλόκληρο τὸ συναξάρι τῆς ἑορτῆς, χωρὶς νὰ παραλείπεται κανένα ἀπὸ τὰ ἱερὰ πρόσωπα ποὺ ἀναφέρονται ἐκεῖ.

Τὸν κάθετο ἄξονα διακόπτει τὸ λιτό, ἀλλὰ ἐπίσημο νεκροκρέβατο μὲ πορφυρὰ καὶ κάποτε χρυσοκεντημένα σκεπάσματα, τὸ ὁποῖο καταλαμβάνει τὸ κέντρο τῆς παράστασης. Ἐπάνω του βρίσκεται τὸ πανάχραντο σῶμα τῆς Θεοτόκου μὲ τὸ κεφάλι νὰ ἀκουμπᾷ σὲ προσκεφάλαιο καὶ σταυρωμένα τὰ χέρια. Τὰ ἐνδύματα χρωματίζονται σταθερὰ, πορφυρὸ τὸ μαφόριο καὶ κυανὸς ὁ χιτώνας, γιὰ νὰ δείξουν τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς Δέσποινας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγνότητα τῆς Ἀειπαρθένου.

Οἱ Ἀπόστολοι, ἔχουν ἤδη συγκεντρωθεῖ ἐκ περάτων. Ὡς «αὐτόπτες τοῦ Λόγου καὶ ὑπηρέτες» ἀξιώθηκαν νὰ δοῦν τὴν «ἀπὸ γῆς τοῦ Σωτῆρος ἀνάβασιν», τὴν σαράντα ἡμέρες μετὰ τὴν Ἀνάσταση ἐπουράνιο Ἀνάληψη. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ὑπάρξουν μάρτυρες καὶ τῆς κατὰ σάρκα Μητρὸς αὐτοῦ Κοίμησις, ποὺ ἦταν τὸ «τελευταῖον ἐπ' αὐτῇ μυστήριον» (Τροπάριο α' Λιτῆς). Οἱ Μαθητὲς περιβάλλουν τὴ Θεομήτορα, μὲ σκε-

πτικὸ καὶ ὄχι θλιμμένο ὕφος. Δὲ θὰ δοῦμε ἐδῶ ἀντίστοιχο τῆς Μαγδαληνῆς, ἡ ὁποία στὸν Ἐπιτάφιο Θρῆνο τοῦ Σωτῆρα ἀναλύει τοὺς πλοχμούς της. Ἡ ἴδια ἡ Παναγία ἔχει παραγγεῖλει: «Μή, φίλοι Μαθηταὶ τοῦ ἐμοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ, μὴ πένθος ἐργάσησθε τὴν ἐμὴν χαρὰν ἀλλὰ τὸ ἐμὸν σῶμα, καθὼς ἐγὼ σχηματίσω, τῇ κλίνῃ, κηδεύσατε». Ἔτσι καὶ γίνεται.

Διαιρεμένοι σὲ δύο χοροὺς οἱ Ἀπόστολοι στέκονται δεξιὰ καὶ ἀριστερά, μὲ τὸν Πέτρο συνήθως νὰ θυμιάζει στὴν κεφαλὴ, ἔχοντας ἀρχίσει τοὺς ἐξόδιους ὕμνους. Ὁ Παῦλος, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, στέκεται στὰ πόδια καὶ ὑψώνει τὰ χέρια, θαυμάζοντας. Βλέποντας τὴν Θεομήτορα, θεωρεῖ ὅτι συναντᾷ τὸν ἴδιο τὸν Χριστό, ποὺ δὲν ἀξιώθηκε νὰ συναντήσῃ στὴν ἐπὶ γῆς πορεία του. Ὁ ἀγαπημένος μαθητῆς Ἰωάννης, σὲ προχωρημένη πιά ἡλικία, καταφιλεῖ τὰ χέρια τῆς Μητέρας τοῦ Κυρίου, ποὺ κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸ ἔγινε καὶ δική του Μητέρα. Στὴν ἴδια στάση τὸν βλέπουμε, νεαρὸ ὄμως, σὲ εἰκόνες τῆς Ἀποκαθήλωσης ἢ τοῦ Ἐπιτάφιου Θρήνου.

Ἀνάμεσα στοὺς Μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, διακρίνουμε καὶ ἱεράρχες, δύο συνήθως, μὲ σταυροφόρια φελώνια καὶ λευκὰ ὀμφόρια μὲ μαύρους σταυροὺς. Κρατοῦν χρυσοδεμένους κώδικες καὶ μὲ σοβαρότητα στὰ πρόσωπά τους διαβάζουν τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία. Στὸ πρόσωπο τοῦ ἐνὸς ἀναγνωρίζουμε σταθερὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου, τοῦ πρώτου Πατριάρχου τῆς Ἀγίας Πόλης τῶν Ἱεροσολύμων. Ὁ ἄλλος μπορεῖ νὰ εἶναι εἴτε ὁ ἅγιος Ἱερόθεος εἴτε ὁ ἅγιος Τιμόθεος, ὁ μαθητῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἢ ἀκόμα καὶ ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγι-

της. Καί οἱ τρεῖς αὐτοὶ θεόσοφοι εἶχαν ἔρθει μὲ τὸν ἴδιο θαυμαστὸ τρόπο, ὅπως καὶ οἱ Ἀπόστολοι, στὴν κατοικία τῆς Παρθένου.

Πάνω ἀπὸ τὸ ἄχραντο σῶμα καὶ στὸν κάθετο ἄξονα ὁ Υἱὸς καὶ Θεὸς τῆς Μαρίας παραλαμβάνει τὸ πνεῦμα της. Ὁ χρυσοτυμένος, σὲ ἔνδειξη τῆς ἐπουράνιας μεγαλοσύνης του, Χριστὸς δέχεται τὴν ψυχὴ τῆς Μητέρας του, πού μὲ τὴν τυπικὴ στὴν ἀγιογραφία μας μορφή τοῦ νεογέννητου βρέφους, κατατίθεται «*ἐν ταῖς τοῦ Υἱοῦ χερσὶ*». Ὁ θάνατος ἄλλωστε κατὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν εἶναι παρὰ μιὰ νέα ἀρχή, μιὰ ἐπουράνια ἀναγέννηση. Τὸν Κύριο περιβάλλει μεγαλόπρεπη δόξα, ὅμοια μὲ ἐκείνη πού ξέρουμε ἀπὸ θέματα ὅπως ἡ Μεταμόρφωση καὶ ἡ Ἀνάληψη. Στὴν κορυφὴ τῆς δόξας στέκεται ἑξαπτέρυγο. Ἐπίσης, πάνω στὴ δόξα ἡ γύρω ἀπὸ αὐτή, ὑπερκόσμια ἀγγελικὰ πνεύματα σὲ στάση σεβασμοῦ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα ἢ καλυμμένα ἀπὸ τὰ ἱμάτιά τους, τὰ ὁποῖα ὑμνοῦσαν καὶ γέμιζαν τὸν ἀέρα μὲ τὴ φωνή τους.

Κάτω ἀπὸ τὸ νεκροκρέβατο καίει μονὴ ἢ τριπλὸ κηροπήγιο, τοῦ ὁποῖου τὸ ξυλόγλυπτο συχνὰ ἀποδίδεται μὲ λεπτὴ τέχνη. Ὅρισμένες φορές στὸ ἴδιο σημεῖο τοποθετεῖται καὶ πένθιμο λιβανωτό. Στὸ ἴδιο σημεῖο διαδραματίζεται καὶ ἓνα ἄλλο θαυμαστὸ γεγονός. Οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἴδιοι πού κατέτρεξαν τὸν Χριστό, ἐρέθισαν τὸν ὄχλο, προτρέποντάς τον νὰ ταραξεί τὴν τελετή. Ἐνας ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους μάλιστα, ὁ ὁποῖος σύμφωνα μὲ κάποιες συναξαριακὲς πηγὲς ὀνομαζόταν Ἰεφωνίας, θέλησε νὰ ἐπιτεθεῖ ὄντως καὶ νὰ βεβηλώσει τὸ ἄχραντο σῶμα. Ὅμως ὁ Ταξιάρχης τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων Μιχαὴλ μὲ ρομφαία ἀπέκοψε τὰ βέβηλα χέρια. Τὴ στιγμὴ αὐτὴ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ ἀπὸ τὸν πρωτοστάτορα ἀγγελο συχνὰ παριστοῦν οἱ ἀγιογράφοι. Ὁ Ἰεφωνίας μετὰ ἀπὸ τὴν τιμωρία του αὐτὴ πίστεψε καὶ μὲ τὸν ἴδιο θαυμαστὸ τρόπο τὰ χέρια του ἐπανῆλθαν στὴν κανονικὴ τους κατάσταση.

Τὴν ἀνώτερη ζώνη τῆς ὅλης παράστασης καταλαμβάνουν οἱ ἀνεωγότες οὐρανοί, κατὰ τὸ παράγγελμα τῶν ἀγγέλων: «*Ἄρατε ὑμῶν τὰς πύλας καὶ ὑποδέξασθε τὴν τεκοῦσαν τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς Ποιητὴν*» (Δοξαστικὸ ἀποστίχων). Σὲ ὀρισμένες παραλλαγές τοῦ θέματος τῆς Κοιμήσεως οἱ ἀγιογράφοι ὄντως στὸ πάνω μέρος ἀπεικονίζουν τὴν Παρθένο νὰ ἀναλαμβάνεται στοὺς οὐρανοὺς, σὲ δόξα καὶ ὑποβασταζόμενη ἀπὸ δύο ἀγγέλους, σύμφωνα μὲ τὴν ἔρμηνεία τῆς Μεταστάσεως ὡς ἐνσωμάτου ἀναλήψεως. Τὸ συναξάριο ἄλλωστε μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τρεῖς ἡμέρες μετὰ τὴν Κοίμη-

Καθολικὸ Τ. Μ. Βαρλαάμ, Μετέωρα 1584.

ση οί Ἀπόστολοι παρέμειναν σύμφωνα με ἀγγελικὴ ἐπιταγὴ κοντὰ στὸν θεομητηρικὸ τάφο. Τότε ἔφτασε καθυστερημένος ἓνας ἀπὸ αὐτούς, σύμφωνα με κάποιους συναξαριστὲς ὁ Θωμᾶς. Ἡ καθυστέρησή του στάθηκε ἀφορμὴ νὰ ἀνοίξουν τὸν τάφο γιὰ νὰ προσκυνήσει. Ὅμως τὸν βρῆκαν κενό, τὸ σῶμα ἔλειπε καὶ μόνη μαρτυρία ἦταν ἡ νεκρικὴ σινδὸνα. Ἄλλες συναξαριακὲς πηγὲς μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ Παρθένος ἀποκαλύφθηκε στὸν Θωμᾶ καὶ τοῦ παρέδωσε τὴν τίμιά της ζώνη. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἀπεικονίζεται στὴ θέση τῆς ἀναλήψεως. Ἄλλες πηγὲς προχωροῦν ἀκόμα παρα-

πέρα καὶ ἀναφέρουν ὅτι *ἑσθήτα καὶ ζώνη* παραδόθηκαν ἀπὸ τὴν Παρθένο στὸν εὐαγγελιστὴ καὶ ἀπὸ φυσικοῦ ζωγράφου τῆς ἀποστολο Λουκᾶ κατὰ τὴ στιγμὴ τῆς ἀναλήψεως, ὅπως ὁ προφήτης Ἡλίας κατέλειπε τὴ μηλωτὴ του στὸν προφήτη Ἐλισαῖο.

Στὸ βάθος τῆς ὅλης παράστασης γράφονται δύο μεγαλόπρεπα κτίρια ποὺ σηματοδοτοῦν τὸν τόπο τῶν γεγονότων, τὸ προάστιο τῆς Ἱερουσαλὴμ Γεθσημανή. Σὲ ὀρισμένες παραλλαγὲς τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ κτίρια εἶναι θολωτὸ καὶ μᾶς θυμίζει τὸ μεταγενέστερο Τέμενος τοῦ Βράχου, ὑψωμένο στὸ σημεῖο ὅπου ἄλλοτε ἔστεκε ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντα. Οἱ ἀγιογράφοι κάποτε χρησιμοποιοῦν τὴ μορφή τοῦ ἰσλαμικοῦ τεμένους γιὰ νὰ ἀποδώσουν τὸν ἰουδαϊκὸ Ναὸ ποὺ κάποτε στέγασε τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης, ἀντικαθιστώντας τὴ Σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι Σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, Ναὸς καὶ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἔχουν ἐρμηνευθεῖ συχνὰ ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς προτυπώσεις τῆς Θεοτόκου. Τὸ ἄλλο ἀπὸ τὰ κτίρια ἐπίσης ἀποδίδεται μὲ εὐρὴ καὶ εὐδιάκριτο *ὑπερῶο*. Τὸ *ὑπερῶο* αὐτὸ μᾶς θυμίζει τὶς εὐαγγελικὲς περιγραφὲς τῆς πρώτης ἐμφάνισης τοῦ Χριστοῦ στοὺς συγκεντρωμένους Μαθητὲς μετὰ τὴν Ἀνάσταση. Ἡ διάταξη τῶν δύο οἰκοδομημάτων δὲν εἶναι τυχαία. Τὸ τρουλαῖο οἰκοδόμημα παριστάνεται δεξιὰ καὶ ἐκεῖνο μὲ τὸ *ὑπερῶο* ἀριστερά. Ἀκριβῶς αὐτὴ τὴ διάταξη θὰ δεῖ καὶ ὁ σημερινὸς προσκυνητὴς τῆς Γεθσημανῆ, μὲ τὸ Λόφο τοῦ Ναοῦ νὰ καταλαμβάνει τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ του μέρος, ἐνῶ ὁ Λόφος Σιών κατὰ παράδοση βρίσκεται στὰ ἀριστερά του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι οἱ ἀγιογράφοι γνώριζαν τὶς λεπτομέρειες αὐτὲς εἴτε ὡς προσκυνητὲς οἱ ἴδιοι εἴτε ἀπὸ γραπτὲς ἢ προφορικὲς μαρτυρίες ἄλλων. Ἄν καὶ συχνὰ ὑποτιμήθηκαν, οἱ ἀγιογράφοι ὑπῆρξαν πιστοὶ καὶ δόκιμοι θεολόγοι καὶ γνώριζαν καλὰ τὶς ἀγιογραφικὲς, πατερικὲς καὶ συναξαριακὲς πηγὲς σχετικὰ μὲ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα ποὺ εἰκονογραφοῦσαν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του Κωνσταντίνου Χολέβα

Τιμήθηκε ο π. Ήλιος Μαστρογιαννόπουλος

Μία σημαντική προσωπικότητα της Έκκλησίας, της κοινωνίας και των γραμμάτων βράβευσε τον Μάιο του τρέχοντος έτους η Ίερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος. Πρόκειται για τον Αρχιμανδρίτη Ήλία Μαστρογιαννόπουλο, ο οποίος έτιμήθη με το παράσημο «Χρυσούς Σταυρός του Άποστόλου Παύλου». Το ίδιο παράσημο απένεμήθη και στην Ήθοποιό κ. Άννα Συνοδίου, στον Καθηγητή της Βυζαντινής Τέχνης κ. Νικόλαο Ζία και στον Φιλολόγο-Συγγραφέα κ. Κωνσταντίνο Γανωτή. Ο π. Ήλιος Μαστρογιαννόπουλος, στέλεχος της Αδελφότητας «ΖΩΗ», διακρίνεται όχι μόνον για την άφοσίωσή του στα ποιμαντικά του καθήκοντα, αλλά και για το σπουδαίο συγγραφικό έργο του. Ίδιαιτέρως τον έχει απασχολήσει ή μελέτη του έργου των άλλων χριστιανικών όμολογιών της Ευρώπης, καθώς και ή κίνηση για την προσέλευση πολλών Δυτικών Χριστιανών στην Όρθοδοξία. Ένα σύντομο πόνημά του, που ασχολείται με τα θέματα αυτά, έχει τον τίτλο «*Τρεις Έπιστολές*» του π. Ήλία, οι οποίες δημοσιεύθηκαν οι δύο πρώτες στην έφημερίδα «Καθημερινή» και ή τρίτη στο περιοδικό «Κοινωνία». Από την τρίτη, που αναφέρεται στη μεταστροφή Καθολικών και Προτεσταντών προς την Όρθοδοξία, παραθέτουμε μερικές χαρακτηριστικές σκέψεις: «*Δέν είναι περίεργο ότι συμβαίνουν αυτά τα θαυμαστά στις ήμέρες μας, τό ότι δηλαδή πολλοί έκτιμούν τά βασικά γνωρίσματα της Όρθοδοξίας. Συγκεκριμένα αναγνωρίζουν:*

Τήν γνησιότητα του δόγματος, την βαθιά πνευματικότητα, τον λειτουργικό

πλοῦτο της, τό νόημα τῶν εἰκόνων της, τό συνοδικό πολίτευμα.

Και γενικότερα: τήν άποστολική θεμελίωση τῆς Έκκλησίας μας, τήν πατερική και συνοδική δομή, τήν έμμογή στην έκκλησιαστική παράδοση, ή όποία δέν είναι μία τυπική επανάληψη, αλλά μία ζωντανή συνέχεια έν Πνεύματι Άγίω, από τους άποστολικούς Πατέρες ως τον Γρηγόριο Παλαμά και τον Νεκτάριο Κεφαλά».

Έφυγε ο άγωνιστής παπά-Άνυπόμονος

Έξεδήμησε εις Κύριον πλήρης ήμερών ο άγωνιστής της Έθνικής Άντιστάσεως Αρχιμανδρίτης Γερμανός Δημάκος, γνωστός με τό ψευδώνυμο παπά-Άνυπόμονος, τό όποιο χρησιμοποίησε κατά τή διάρκεια της Κατοχής. Κατήγετο από τό Άγριδάκι Γορτυνίας και διετέλεσε Ήγούμενος της Ί. Μ. Δαδίου και στη συνέχεια της Ί. Μ. Άγάθωνος της Ί. Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Η άγωνιστική του δράση κατά τῶν Γερμανοϊταλῶν κατακτητῶν στην κατεχόμενη Ρούμελη τον όδήγησε στις τάξεις του Ε.Α.Μ. Παρά τις ιδεολογικές συγκρούσεις και ζυμώσεις της περιόδου εκείνης διέτηρησε και διεκήρυσσε πάντα την Όρθόδοξη Πίστη του. Συνδύαζε τά ποιμαντικά του καθήκοντα με τον άγώνα για την έλευθερία του Έθνους. Στο πρόσωπό του, και στο πρόσωπο εκατοντάδων άλλων κληρικῶν που άγωνίσθηκαν στα μαύρα εκείνα χρόνια, συνεχίζεται ή παράδοση τῶν κληρικῶν του 1821. Με τό Σταυρό και τό ντουφέκι, για τον Χριστό και για την Πατρίδα. Ένας Παπαφλέσσας του 20ού αιώνας ύπήρξε ο π. Γερμανός και δικαίως ή Έκκλησία μας τον τίμησε μαζί με άλλους άγωνιστές κληρικούς

σέ ειδική τελετή τὸ 2000. Στὴν ἐκδήλωση ἐκείνη τονίσθηκε ἡ ἐπιθυμία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου νὰ τιμηθοῦν καὶ νὰ συμπεριληφθοῦν σέ εἰδικὸ τόμο ὅλοι οἱ κληρικοὶ οἱ ὁποῖοι συνέβαλαν στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση τοῦ 1941-44. Στὴν δρᾶση τοῦ παπᾶ-Ἀνυπόμονου εἶναι ἀφιερωμένες οἱ σελίδες 223-225 τοῦ ἐπετειακοῦ Τόμου «*Μνήμες καὶ μαρτυρίες ἀπὸ τὸ '40 καὶ τὴν Κατοχή*», ἔκδοση τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Αὐξάνονται οἱ ἐκκλησιαζόμενοι Ἕλληνες

Αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων ποὺ ἐκκλησιάζονται τακτικά. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ παρατηρήσει κάποιος διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ στοὺς Ναοὺς τῆς χώρας μας σχεδὸν καθημερινῶς καὶ ὄχι μόνον κατὰ τὶς μεγάλες ἐορτὲς καὶ πανηγύρεις. Σὲ ἔρευνα τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν καὶ τοῦ Τμήματος Ἐπικοινωνίας καὶ Μ.Μ.Ε. τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καταγράφονται καὶ τὰ ἀκόλουθα ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα: Ἐχει αὐξηθεῖ σημαντικὰ τὸ ποσοστὸ τῶν Ἑλλήνων ποὺ ἐκκλησιάζονται τακτικά. Τὸ 1985 τὸ 12% πήγαινε στὴν ἐκκλησία κάθε Κυριακῆ, ἐνῶ τὸ 2000 τὸ ποσοστὸ αὐτὸ ἄγγιζε τὸ 15,5%. Ἀκόμη πιὸ σημαντικὴ θεωρεῖται ἡ δραματικὴ μείωση τοῦ ποσοστοῦ ὄσων δηλώνουν ὅτι δὲν ἐκκλησιάζονται ποτέ: Ἀπὸ τὸ 18,1% τοῦ 1989 ἔπεσε στὸ 5% τοῦ 2000! Ἐνθαρρυντικὰ καὶ ὁμολογουμένως ἐντυπωσιακὰ τὰ εὐρήματα τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῆς ἐρεύνης, ἡ ὁποία μᾶς δίδει καὶ ἄλλα στοιχεῖα ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα τοῦ Νεοέλληνα. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουμε αὐξηση τῶν ἐκκλησιαζομένων σέ συνδυασμὸ μὲ τὴν μείωση τῶν συνανθρώπων μας ποὺ ἀρνοῦνται τὸν ἐκκλησιασμὸ καταδεικνύει μίαν στροφὴν τοῦ λαοῦ μας πρὸς τὴν Χριστιανικὴ Πίστη καὶ πρὸς τὶς Ὁρθόδοξες παραδόσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ εὐθύ-

νη τῶν ποιμένων εἶναι τώρα ἀκόμη μεγαλύτερη γιὰ νὰ μὴν ἀπογοητευθοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀναζητοῦν πνευματικὸ στήριγμα στὸν Χριστὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία. Ὁ λαὸς μᾶς ζητεῖ «*πηγὴν ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον*». Καὶ ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς μας ζητεῖ ζεστασιὰ καὶ κατανόηση, πραγματικὴ διακονία καὶ μαρτυρία Χριστοῦ.

Τὸ νέο βιβλίον τοῦ Μακαριωτάτου

Κυκλοφορεῖται σέ δευτέρη ἔκδοση τὸ βιβλίον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ὑπὸ τὸν τίτλο «*Ἡ Δευτέρα Παρουσία*» ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Χρυσόπηγῆ». Τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀσχολεῖται μὲ τὸ θέμα τῆς Δευτέρας Παρουσίας καὶ τονίζει τὴν ἀνάγκη πνευματικῆς ἐγρηγόρσεως προκειμένου νὰ ὑποδεχοῦμε τὸν Κύριον τῆς δόξης. Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες του, ποὺ προέρχονται ἀπὸ ἀπομαγνητοφωνημένες ὁμιλίες ἐπεξεργασμένες ὅσο τὸ δυνατὸν ὥστε νὰ ἀποδοθοῦν στὸν γραπτὸ λόγο, λαμβάνουμε ἄμεσες ἀπαντήσεις ποὺ φωτίζουν τὶς παρεξηγημένες ἀντιλήψεις περὶ τῶν «*ἐσχάτων*» ἢ ἀκόμη καὶ τὴν ἄγνοιάν μας. Ἀξίζει νὰ παραθέσουμε ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν ἐπίλογο τοῦ βιβλίου: «Πάντοτε πρέπει νὰ ἔχουμε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἀνάγκη νὰ εἴμεθα σέ κατάσταση ἐγρηγόρσεως, ἐπαγρυπνήσεως καὶ συναγερμοῦ προκειμένου νὰ βρεθοῦμε ἔτοιμοι νὰ ὑποδεχοῦμε τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐρχόμενον ἵνα κρίνη ζῶντας καὶ νεκρούς. Καὶ ἡ εὐχή μου εἶναι ὅλοι νὰ βρεθοῦμε ἔτοιμοι κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Πότε θὰ ἔλθει δὲν τὸ γνωρίζουμε. Γνωρίζουμε ὅμως καὶ πιστεύουμε ὅτι θὰ ἔλθει. Κι αὐτὸ μᾶς ἀρκεῖ. Κι αὐτὸ μᾶς ἐπιβάλλει αὐτὴν τὴν συνεχῆ ἐγρηγόρηση ὥστε ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὅπως αἱ φρόνιμοι παρθένοι μὲ ἀναμμένες τὶς λαμπάδες τῆς ἀρετῆς γιὰ νὰ ὑποδεχοῦμε τὸν Κριτὴν ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις καὶ μὲ τὴν δорυφορία τῶν μυριάδων Ἀγγέλων».

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας

**Δραστηριότητες Νεανικοῦ Ἔργου
(Ὁκτώβριος – Μάιος 2004)**

Εἶναι εὐτύχημα γιὰ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς νέους, νὰ ὑπάρχουν νεανικοὶ ἐνοριακοὶ πυρῆνες τόσο ἐνεργοὶ καὶ δραστήριοι, ποὺ λειτουργοῦν τόσο στὴ Βέροια, ὅσο καὶ στὴ Νάουσα. Πρόκειται γιὰ κατάθεση ψυχῆς τῶν ὑπευθύνων, οἱ ὁποῖοι μέσα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τους, βοηθοῦν τοὺς νέους νὰ ἀγαπήσουν τὴν Ἐκκλησία. Νὰ γνωρίσουν τὸν Χριστό. Νὰ μάθουν νὰ ἔχουν μυστηριακὴ ζωὴ. Νὰ ἐγκρατεύονται μέσα στὶς σειρήνες τῆς ἐποχῆς μας. Νὰ μὴν ντρέπονται νὰ συστρατευθοῦν μετὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία του.

Μέσα σὲ ἓνα φιλικὸ καὶ ζεστὸ περιβάλλον ἀναπτύσσονται θέματα πίστεως καὶ συνεχεῖα ἀκολουθεῖ ἐποικοδομητικὴ συζήτηση μετὰ τοὺς νέους. Ἐτσι λοιπόν, μέσα στὰ πλαίσια τῶν νεανικῶν συντροφιῶν, τακτικὰ προσκαλοῦνται πρόσωπα γιὰ μιὰ πληρέστερη ἐνημέρωση, καταρτισμὸ καὶ ἐπιμόρφωση τῶν στελεχῶν τῆς Μητροπόλεως, με σκοπὸ τὴν ἐπιτυχέστερη ἄσκηση τοῦ διακονήματος τοῦ κατηχητικοῦ τους ἔργου.

Στὶς **18 Ὁκτωβρίου** τίμησε μετὰ τὴν παρουσία του τὴν συντροφιά τῶν φοιτητῶν τῆς Βεροίας, ποὺ στεγαζέται στὴν ἐνορία τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀναφέρθηκε σὲ θέματα ποὺ σχετίζονται μετὰ τὴν ἐπικαιρότητα ὅπως: ἡ ἔλλειψη ἀγάπης στὸν σύγχρονο κόσμο, ὁ κίνδυνος τῆς παγκοσμιοποίησης καὶ ἡ τρομοκρατία στὴν ζωὴ μας.

Στὶς **15 Νοεμβρίου**, σὲ συνεργασία μετὰ τὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, διοργανώθηκε ἐκδήλωση γιὰ τὴν ἱεραποστολὴ στὴ Μαύρη Ἥπειρο μετὰ ὁμιλητὴ τὸν ἀφρι-

κανὸ ἱερέα π. Ἰωάννη Kibuka, κληρικὸ τῆς Ἱ. Μ. Καμπάλας καὶ πάσης Οὐγκάντας.

Τὴν **Κυριακὴ 14 Δεκεμβρίου** στὸν Ἱ.Ν. Ἁγίου Ἰωάννου Ἐλεήμονος Βεροίας πραγματοποιήθηκε Σύναξις Κατηχητῶν μετὰ εἰσηγητὴ τὸν κ. Χ. Βασιλόπουλο, καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. μετὰ θέμα «Ἡ ἀποτελεσματικότητα τῆς Ἐνοριακῆς Κατήχησης στὰ πλαίσια τῆς Παιδαγωγικῆς».

Τὸ **Σάββατο 13 Μαρτίου** τὸ βράδυ, στὸν Παλαιὸ Ἱερό Ναὸ Ἁγίων Ἀναργύρων Βεροίας, στὴν καθιερωμένη συνάντηση τῶν ἀποφοίτων καὶ τῶν φοιτητῶν, ὁμιλητὴς ἦταν ὁ Μοναχὸς, π. Μωυσῆς Ἀγιορείτης, ὁ ὁποῖος ἀνέλυσε θέματα πίστεως.

Τὴν **Κυριακὴ 14 Μαρτίου** τὸ ἀπόγευμα, στὸν Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος Βεροίας, πραγματοποιήθηκε ἡ δευτέρη κατὰ σειρά φέτος, Σύναξις Κατηχητῶν. Εἰσηγήτρια ἦταν ἡ Θεολόγος – Παιδαγωγὸς Χάρις Δημητρακούδη, Στέλεχος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης, ἀλλὰ καὶ συνεργάτιδα ἐπὶ σειρά ἐτῶν καὶ τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας. Τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἀνέπτυξε ἦταν «Ὁ ἐορτολογικὸς κύκλος τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν Κατήχηση». Τὴν ἴδια ἡμέρα τὸ πρωὶ ἡ ἴδια πραγματοποίησε συνάντηση μετὰ τὴν ὀμάδα νέων τῆς Ἐνορίας Ἁγίου Γεωργίου Βεροίας.

Τὸ **Σάββατο 27 Μαρτίου** τὸ βράδυ, στὸν Παλαιὸ Ἱ.Ν. Ἁγίων Ἀναργύρων Βεροίας, στὴν καθιερωμένη συνάντηση τῶν νέων, ὁμιλητὴς ἦταν ὁ Ἀρχιμ. π. Ἰωακείμ Καρεώτης.

Τὴν **Κυριακὴ 16 Μαΐου** τὸ ἀπόγευμα, στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος Βεροίας, πραγματοποιήθηκε γενικὴ Σύναξις

των μελών του Συνδέσμου Νέων της Μητροπόλεως. Η σύναξη περιελάμβανε όμιλία του κ. Ί. Καραβιδόπουλου, καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., ο οποίος αναφέρθηκε στα παιδικά και έφηβικά χρόνια του Χριστού. Τα στελέχη ενημερώθηκαν για την λήξη των Κατηχητικών, τις Κατασκηνώσεις, τις έκδηλώσεις των Ι΄ Παυλείων και την καθιερωμένη έκδρομη που πραγματοποιείται μετά το πέρας των κατασκηνωτικών περιόδων.

Από την Άγρυπνία προς τιμήν της Αγίας Μάρτυρος Άννυσίας της έν Θεσσαλονίκη και του Αγίου Μάρτυρος Ίσχυριώνος.

νέων της Βέροιας, τελέστηκε άγρυπνία με τη συμμετοχή πολλών στελεχών του νεανικού έργου της Μητροπόλεως, προς τιμήν της Αγίας Μάρτυρος Άννυσίας της έν Θεσσαλονίκη και του Αγίου Μάρτυρος Ίσχυριώνος. Κατά την διάρκεια της άγρυπνίας τέθηκαν προς προσκύνηση τεμάχια των ιερών λειψάνων των Αγίων.

3. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος πραγματοποιήθηκε στην Ένορία των Αγίων Αναργύρων Βεροίας για 9η συνεχής χρονιά, το Λειτουργικό Σεμινάριο της Μ.

Έβδομάδος για νέους άπό 17 έτων και πάνω, στους όποιους δόθηκε ή εύκαιρία νά έμβραθύουν στο μέγα μυστήριο της πίστewς και στα γεγονότα της Μ. Έβδομάδος. Επίσης, νά καλύψουν πνευματικά τον συνήθη έλεύθερο χρόνο τους, ιδιαίτερα μετά την τέλεση των βραδινών άκολουθιών του Νυμφίου. Στα πλαίσια του λειτουργικού Σεμιναρίου, το Σάββατο Λαζάρου 3 Άπριλίου, έντός του Ίερού Ναού

Λοιπές δραστηριότητες

1. Όπως κάθε χρόνο, έτσι κι έφέτος, λειτούργησε το Συμβουλευτικό Κέντρο Νεότητας της Μητροπόλεως, που στεγάζεται στο Πνευματικό Κέντρο. Με την άγαστή συνεργασία πλειάδος Καθηγητών της πόλεως, παρέχεται ή δυνατότητα σέ παιδιά άπόρων οικογενειών, όλων των τάξεων Γυμνασίου, Λυκείου άλλά και Δημοτικού, νά παρακολουθήσουν μαθήματα όπως: Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Άρχαία Έλληνικά, Νέα Έλληνικά, Άγγλικά, Βιολογία και Έκθεση.

2. Τη Δευτέρα 29 Δεκεμβρίου στον Ί.Ν. Αγίου Βασιλείου, παρεκκλήσιο της ένορίας Αγίων Αναργύρων Βεροίας, όπου στεγάζεται ή έβδομαδιαία συνάντηση των

πραγματοποιήθηκε έπίκαιρη έκδήλωση με θέμα «Κασιανής μοναχής – Κωστή Παλαμά: “Κύριε, ή έν πολλαίς άμαρτίαις...” Παράλληλη άνάγνωση», που έπιμελήθηκαν και παρουσίασαν οί νέοι του Λειτουργικού Σεμιναρίου.

4. Ένόψει των σχολικών έξετάσεων τελέστηκαν και φέτος οί καθιερωμένες λειτουργικές συνάξεις μαθητών. Στη Βέροια τη Δευτέρα 17 Μαΐου τελέστηκε βραδινή Θ. Λειτουργία στον Ίερό Ναό του Πολιούχου Αγίου Άντωνίου. Σέ όλους τους μαθητές μοιράστηκε έντυπο ύλικό για τις δραστηριότητες του Συμβουλευτικού Κέντρου Νεότητας και ένα στιλό με την εύχή για καλή έπιτυχία. Παρόμοιες άκολουθίες τελέστηκαν στη Νάουσα και την Άλεξάνδρεια.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Του Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Οἰκονόμου

Ἐκπροσώπου Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Α' Κορ. Δ' 9-16)

Ἡ μίμηση τῶν Ἀποστόλων

Γιὰ τὰ παθήματα τῶν Ἀποστόλων κάνει λόγο ὁ Ἀπόστολος τῶν ἔθνῶν Παῦλος στὴ σημερινὴ Ἀποστολικὴ περικοπή, ἀπευθυνόμενος στὴ νεόδμητη Ἐκκλησία τῶν Κορινθίων καὶ καλεῖ τοὺς νέους Χριστιανοὺς νὰ γίνουν μιμητὲς του, προκειμένου νὰ εὐαρεστήσουν τὸ Θεὸ καὶ νὰ κατακτήσουν τὴν αἰώνια χαρὰ τῆς Βασιλείας Του.

Αὐτὴ ἡ πρόσκληση τοῦ Παύλου πρὸς τοὺς Κορινθίους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, θὰ ἐλεγε κανεὶς ὅτι ἐπαναλαμβάνεται συνεχῶς στοὺς Χριστιανοὺς κάθε ἐποχῆς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν ποικίλες προκλήσεις καὶ δυσκολίες στὸν ἀγώνα τους γιὰ τὴν πνευματικὴ τους τελείωση καὶ τὴν ψυχικὴ τους σωτηρία. Ὁ λόγος γιὰ μίμηση ἔργων καὶ ζωῆς στὴν πορεία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι συνεχῆς, εἶναι ἐντονος καὶ ἐπίμονος, γιὰτὶ κρύβει μέσα του τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας στὸν πνευματικὸ ἀγώνα τοῦ κάθε Χριστιανοῦ ξεχωριστά.

Μὲ ποιούς τρόπους, ὅμως, μποροῦμε νὰ γίνουμε μιμητὲς τῶν Ἀποστόλων καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας;

Καταρχὴν ὁμοιάζοντάς τους στὴν ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό. Εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὶς Γραφές ὁ τρόπος τῆς κλήσης τῶν Μαθητῶν. Στὸ ἄκουσμα τῆς Θεϊκῆς πρόσκλησης οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι ἐγκατέλειψαν τοὺς πάντες καὶ τὰ πάντα, ἱεράρχησαν σωστὰ τὶς προτεραιότητες τῆς ζωῆς τους, μαγεύθηκαν ἀπὸ τὴ γοητεία τῆς ἱερᾶς κλίσης καὶ ἀκολούθησαν Ἐκεῖνον γιὰ χάρη τοῦ ὁποῖου ἔμελλε νὰ θυσιάσουν καὶ αὐτὴ τὴν ἴδια τους τὴ ζωὴ.

Ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι Χριστιανοὶ δὲν κα-

λοῦμαστε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸν ὡς τώρα τρόπο τῆς ζωῆς μας, ἀλλὰ νὰ μοιάσουμε στοὺς Ἀποστόλους τουλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ἱεράρχηση τῶν προσωπικῶν μας ἀρχῶν καὶ ἰδανικῶν ποὺ πρέπει νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὴν ἐντονη ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωσή μας στὸ Θεό, ἀπὸ τὸ συνεχές ἐνδιαφέρον μας γιὰ τὴν προσωπικὴ μας τελείωση καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐνασχόληση μὲ τὰ κοινὰ καὶ τετριμμένα πράγματα αὐτῆς τῆς πεπερασμένης ζωῆς.

Μποροῦμε, ἐπίσης νὰ τοὺς μοιάσουμε, μὲ τὸν ἱεραποστολικὸ μας ζῆλο. Οἱ Ἀπόστολοι κύριο καὶ σημαντικὸ μέλημά τους, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἔμειναν μόνοι σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, εἶχαν τὴ διάδοσι τοῦ Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας στοὺς ἀνθρώπους ὅπου γῆς, κατὰ τὴ σαφὴ ἐντολὴ τοῦ Διδασκάλου τους. Τὸ ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς, ὅμως, δὲν ἔχει τέλος. Ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς ἔχει χρέος ὅσα ἔμαθε καὶ διδάχθηκε στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ὅσα βίωσε καὶ βιώνει κατὰ τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ τὰ μεταδώσει σὲ ἐκείνους ποὺ βρίσκονται στὴν ἄγνοια καὶ ζοῦν στὴν πλάνη καὶ στὴν κακοδοξία. Ἐχουμε, ὅμως, ὑποχρέωση νὰ ὑπερασπίσουμε τὴν Ὁρθόδοξη πίστη μας ἀπέναντι καὶ σὲ ὅλους ἐκείνους ποὺ λυμαίνονται τὸ χῶρο τῆς πίστεως καὶ κάνουν σκοπὸ τῆς ζωῆς τους νὰ παρασύρουν τοὺς ἀνύποπτους ἀνθρώπους στὴν ἀπιστία καὶ στὴν ἀμφισβήτηση.

Γιὰ νὰ γίνουμε ἀκόμα μιμητὲς τῶν Ἀποστόλων πρέπει νὰ τοὺς μοιάσουμε καὶ στὸ μέγεθος τῆς καρτερίας καὶ τῆς ὑπομονῆς ἀπέναντι στὶς δοκιμασίες καὶ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς. Ἐκεῖνοι, ὅπως οἱ ἴδιοι μαρτυροῦν, εἶχαν νὰ ἀντιμετωπίσουν πλείστα ὅσα προβλήματα στὴ διάρκεια τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱεραποστολικῆς τους δρα-

*Βυζαντινό καὶ Χριστιανικό Μουσείο Ἀθηνῶν
(14ος-15ος αἰ.).*

στηριότητας. Συχνὰ ἐγιναν ἀντικείμενο χλεύης, διώξεων, φυλακίσεων, βασανιστηρίων. Ἐνίωσαν τιποτένιοι καὶ παρακατιανοί, ταπεινώθηκαν ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ὑπερηφάνεια καὶ τὸν ἄκρατο ἐγωισμό τῶν κρατούντων τῆς ἐποχῆς, ἔκλαιψαν καὶ πόνεσαν τόσο στὸ σῶμα, ὅσο καὶ στὴν ψυχὴ. Ἀλλὰ ἀντιμετώπισαν τὶς καταστάσεις αὐτὲς μὲ καρτερία καὶ θαυμαστὴ ὑπομονή, τὶς θεώρησαν σατανικὸ πόλεμο καὶ ἀντεῖξαν γνωρίζοντας ὅτι ὁ Κύριος ἐνισχύει τοὺς δυνατούς, ἐκείνους ποὺ ὑπομένουν μέχρι τέλους καὶ ἐλπίζουν στὴν παρηγορία καὶ στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Τὸ δικό τους παράδειγμα καλούμαστε νὰ ἀκολουθήσουμε κι ἐμεῖς ἀντέχοντας τὶς θλίψεις καὶ τὶς δοκιμασίες τῆς ζωῆς, τὶς ὁποῖες, πολλές φορές ὁ Χριστὸς ἐπιτρέπει γιὰ νὰ δοκιμάσει καὶ νὰ λευκάνει τὴν πί-

στη μας, γιὰ νὰ ἐνισχύσει τὴν ἐλπίδα μας στὸ πρόσωπό Του, ποὺ ἐγγυᾶται πάντα τὴ δικαίωση καὶ τὴ λύτρωση.

Αὐτὸς ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ μίμηση τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Μαθητῶν του Χριστοῦ πρέπει νὰ καταστεῖ ἰδανικὸ καὶ τρόπος ζωῆς γιὰ ὅλους μας, σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς μας. ΑΜΗΝ!

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ. (Γαλ. Στ' 11-18)

Ἡ καύχηση τοῦ Σταυροῦ

Ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα Ἀποστολικά ἀναγνώσματα εἶναι ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μὲ τοὺς Χριστιανούς τῆς

Γαλατίας, όπως παρουσιάζεται στην αντίστοιχη περικοπή της σημερινής Κυριακής. Καί είναι σπουδαία γιατί αναλύει το περίεργο γεγονός της καυχίσεως που πρέπει να νιώθουν οι Χριστιανοί όλων των εποχών, βλέποντας ως καταφυγή και προστασία το Τίμιο Ξύλο του Σταυρού του Κυρίου μας Ίησού Χριστού.

Ο Παῦλος καλεῖ τους Χριστιανούς να καυχῶνται για τὸ αἱματοβαμμένο Ξύλο του Σταυρού σὲ μιὰ ἐποχὴ που οἱ μὲν Ἰουδαῖοι μιὰ τέτοια τιμὴ τὴ θεωροῦσαν σκάνδαλο, γιατί ἀντιμετώπιζαν τὸ σταυρικό θάνατο ὡς τὸν πιὸ ἀτιμωτικό θάνατο, ἐνῶ οἱ Ἑθνικοὶ τὴ θεωροῦσαν ἀνοησία, κρίνοντας μὲ τὰ ὀρθολογικὰ δεδομένα τῆς μόρφωσης καὶ τῆς φιλοσοφίας τους.

Ποῦ στηρίζεται, λοιπόν, ἡ ἐντολὴ τοῦ Παύλου για τὴν καύχησή του Σταυροῦ; Πρὶν ἀπαντήσουμε στὸ ἐρώτημα αὐτό, ἄς δοῦμε ποιές εἶναι ἐκεῖνες οἱ καταστάσεις καὶ ποιοὶ οἱ λόγοι που κάνουν τὸν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας εἰδικὰ νὰ καυχᾶται καὶ νὰ κομπορημονεῖ.

Σήμερα οἱ ἄνθρωποι καυχῶνται για τὰ ἐπιτεύματα τῆς ἐπιστήμης, που τὰ θεωροῦν ἀποτέλεσμα τῆς ἀπολυτότητας τοῦ ἀνθρώπινου μυαλοῦ, ἐνὸς μυαλοῦ που μπορεῖ πλέον νὰ ἐντρυφᾷ στὶς ἐλαχιστότερες δομές τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς καὶ νὰ ἀνακαλύπτει δεδομένα καὶ ἀρχές ἐπιστημονικῆς που μέχρι πρότινος ἦταν ἀδιανόητες.

Καυχῶνται ἐπίσης για τὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο τῆς μόρφωσης που προσφέρεται σήμερα ἀφειδώλευτα καὶ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπο ὄν σκεπτόμενο, σοφὸ καὶ ἱκανὸ νὰ μεγαλουργήσει σὲ ὅλους τους χώρους τῆς δραστηριότητάς του.

Καυχῶνται ἀκόμα πολλοὶ για τὰ πλούτη που ἀποκτοῦν, εἴτε χρησιμοποιοῦντας τὴν οἰκογενειακὴ τους παράδοση, εἴτε καθιστάμενοι εὐεργετημένοι τῆς τύχης, εἴτε κοπιάζοντας στὸ στίβο τῆς προσωπικῆς ἐργασίας καὶ τοῦ μόχθου.

Ἡ δόξα ἐπίσης συχνὰ δημιουργεῖ ἔπαρση σ' ἐκείνους που τὴν ἀποκτοῦν, ἀναρρι-

χόμενοι σὲ ὑψηλὰ ἀξιώματα, καταλαμβάνοντας θέσεις περίζηλες καὶ καίριες, που χαρίζουν τὴ δυνατότητα καὶ τὴν πρόκληση τῆς ἐξουσίας, που θέλγει καὶ τραβᾷ τους ἄνθρώπους.

Ὅλες οἱ παραπάνω καταστάσεις γίνονται ἀφορμὴ για καύχηση, κυρίως ὅταν οἱ ἄνθρωποι γαντζώνονται ἐπάνω τους στηρίζοντας ἐκεῖ ὅλες τὶς ἐλπίδες για τὴν ἐπικράτησή τους, τὴν κοινωνικὴ τους καταξίωση, τὴν ἀναγνώριση καὶ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ κόσμου. Καὶ εἶναι καταστάσεις που ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καλοῦνται ν' ἀντιμετωπίσουν σὲ καθημερινὴ βάση, καὶ εἴτε νὰ ὑποκύψουν στὰ θέληγρά τους, εἴτε νὰ ἀντέξουν ἱεραρχώντας σοφὰ τὰ δεδομένα τῆς ζωῆς τους.

Μὲ τὸ λόγο του πρὸς τους Γαλάτες ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κάνει τὴν ὑπέρβαση ὅλων αὐτῶν τῶν καταστάσεων καὶ καλεῖ τους Χριστιανούς νὰ θέσουν σὲ δευτέρη μοίρα τὰ δεδομένα καὶ τὶς προκλήσεις τοῦ κόσμου, υἱοθετώντας ἓνα μόνο λόγο για τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ καυχῶνται καὶ νὰ εἶναι ὑπερήφανοι. Καὶ αὐτὸς ὁ λόγος εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ αὐτὸ γιατί ὁ Σταυρὸς τοῦ Θεοῦ μετέβαλε τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας μετατρέποντας τὴ χρῆση καὶ τὴν παράδοση που ἦταν συνδεδεμένη μαζί του ἀπὸ παράδοση ἀτίμωσης καὶ θανάτου, σὲ παράδοση τιμῆς καὶ ζωῆς. Ἐγινε ἡ ἀφορμὴ νὰ τεθοῦν οἱ βάσεις για τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων χάρις στὸ Θεϊκὸ Αἷμα που χύθηκε ἐπάνω του, καὶ κατεστάθη ἀπὸ τότε σύμβολο που ἐμπνέει καὶ πρέπει νὰ καθοδηγεῖ τὴ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν, σὲ πείσμα τῶν ὀρθολογιστῶν, τῶν ἀθέων, τῶν ὑλιστῶν καὶ ὅλων ἐκείνων, που εὐκόλα ἀντιμάχονται, μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα, τους τὸ λόγο καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἀπέναντι σὲ ὅλους αὐτοὺς ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἄς καυχώμαστε καὶ ἄς νιώθουμε ὑπερήφανοι, καθὼς τοποθετοῦμε τὴ ζωὴ καὶ τὸν ἑαυτό μας κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη καὶ τὴν προστασία τοῦ Σταυροῦ. ΑΜΗΝ!

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερων Μητροπόλεων

Στιγμιότυπο από το Α΄ Ίερατικό Συνέδριο τῆς Ἱ. Μ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου μὲ θέμα «Ἡ Θ. Λειτουργία», ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Ἱ. Μ. Ἀναλήψεως Χριστοῦ Πρώτης.

Μὲ ιδιαίτερη λαμπρότητα ἐορτάσθηκε στὶς 23 Μαΐου ἡ Πανήγυρις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας γιὰ τὴν ἐορτὴ τῶν Ἁγίων 318 Θεοφόρων Πατέρων, ποὺ συνήλθαν στὴ Νίκαια τῆς Βιθυνίας γιὰ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

Ἀπὸ τὴν τελετὴ λήξης τῶν Κατηχητικῶν Συνάξεων τῆς Ἱ. Μ. Χαλκίδος μὲ πληθωρικὴ συμμετοχὴ τῶν παιδιῶν γύρω ἀπὸ τὸν Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ μὲ 45 πρεσβυτέρους στὴν Ἱ. Μ. Ὁσίου Δαυὶδ τοῦ Γέροντος καὶ τὸν Ἡγούμενο αὐτῆς π. Κύριλλο στὴν Εὐβοία.

Γιορτὴ Νεολαίας ἀφιερωμένη στὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νεαπόλεως κ. Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιο

Δέηση στὶς κατακόμβες τῆς Μήλου ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Καισαριανῆς καὶ Σύρου (12.6.2004).

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΛΑΟΣ ΕΚΑΘΕΣΤΩΝ Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ. 210-7272253, FAX.: 210-7272251
ISSN 1105-7203

ΠΑΡΘΕΝΟ
ΤΥΠΟΣ
Τεκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.ΠΑΘ
Αρ. Φύλλο Αριθμ.
4038

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1855/2004 ΚΕΜΠΑ